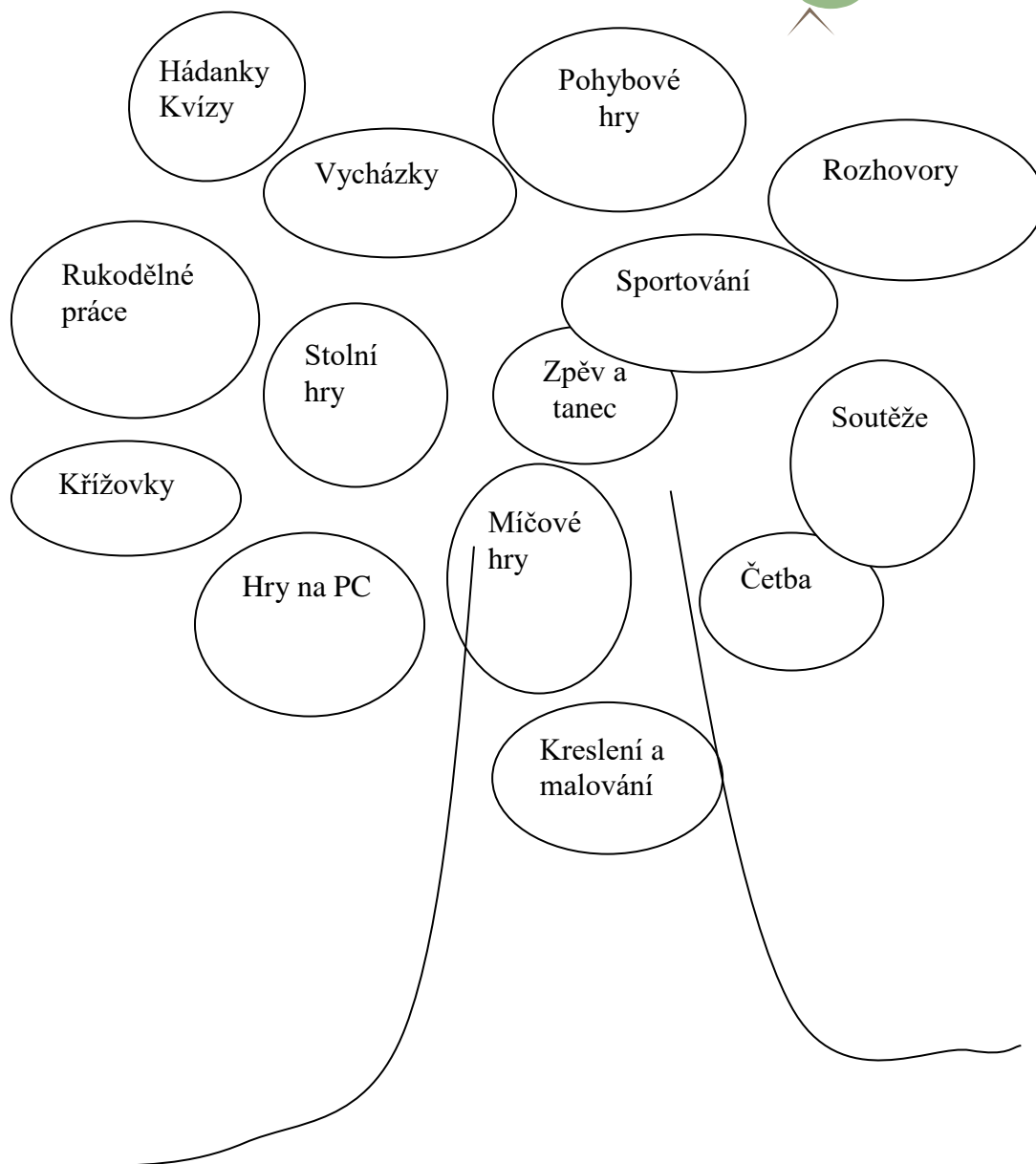

ZŠ kpt. Jaroše, Trutnov, Gorkého 38

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU**

„Družina - Centrum zábavy a odpočinku“

Obsah

I. Identifikační údaje

II. Charakteristika školní družiny

A - Popis materiálních, personálních, hygienických, organizačních, ekonomických a BOZP podmínek

B - Podmínky přijímání uchazečů, průběhu vzdělávání a ukončování vzdělávání

C - Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

D - Formy vzdělávání

III. Cíle vzdělávání

A – Cíle vzdělávání

B – Cíle ŠVP ve ŠD

C – Konkrétní cíle

IV. Délka a časový plán vzdělávání

V. Obsah vzdělávání

Začlenění Průřezových témat

VI. Hodnocení a autoevaluace ŠD

A – Hodnocení žáků

B – Autoevaluace v rámci ŠD

VII. Závěr

VIII. Příloha

Přehled akcí pořádaných ŠD

Výchovně vzdělávací strategie

Vnitřní řád ŠD

Témata a tematické okruhy pro I. období

(roční plán práce ŠD)

Témata a tematické okruhy pro II. období

(roční plán práce ŠD)

Zápisní lístek do školní družiny (školního klubu) pro školní rok

Přehled zájmových útvarů

I. Identifikační údaje

Název:	Školní družina „Dráček“ při ZŠ kpt. Jaroše
Adresa:	M. Gorkého 38, Trutnov, 541 01
Ředitel ZŠ:	Mgr. Jiří Paták
Vedoucí ŠD:	Mgr. Taťána Kutinová
IČO:	64201112
IZO:	047464147
RED-IZO:	600101959
Kolektiv vychovatelů:	celkem 4 (3 + 1)
Telefon:	731476290
Kapacita ŠD:	4 oddělení
Provoz ŠD:	6.30 – 17.00 (pátek 6.30 – 16.00)
Platnost:	od školního roku 2007-2008

Tuto verzi dokumentu vypracovala vedoucí ŠD spolu s kolektivem vychovatelů ve školním roce 2007 – 2008.

II. Charakteristika školní družiny

Školní družina je součástí ZŠ kpt. Jaroše a sídlí v ulici Gorkého. V současné době má čtyři oddělení, pracují zde čtyři vychovatelky.

Kapacita ŠD v současnosti překračuje 100 žáků. Družina je otevřena od 6:30 do 17:00 (v pátek do 16:00). V rámci programu ŠD zde probíhají různé aktivity, jedná se o klasickou školní družinu, dále o školní klub a volnočasové aktivity tj. kroužky. Dětem ŠD nabízí také řadu jednorázových akcí, většinou souvisejících s kalendářním rokem. Velký důraz je kladen na sport. Více v textu níže.

A - Popis materiálních, personálních, hygienických, organizačních, ekonomických a BOZP podmínek

a) Prostorové a materiální podmínky:

- ŠD využívá 4 prostory pro zájmovou činnost po vyučování, je vybavena pracovním a odpočinkovým nábytkem, pomůckami pro aktivní a i pasivní relaxaci a pro učení.
- Dále využívá prostory pro odkládání oděvů a obuvi (šatny, skříňky). Rovněž ŠD využívá prostory pro osobní hygienu žáků a učitelů – WC a umývárnu vybavené počtem zařízení odpovídající potřebám daného věku a příslušným normám.
- Zároveň využívá prostory pro společné stravování k tomuto účelu náležitě vybavené a respektující hygienické normy a věkové zvláštnosti žáků.
- Pro práci vychovatele využívá ŠD prostory pro uložení pomůcek a přípravnou práci vychovatelů (kabinet) vybavený odpovídajícím úložným nábytkem a pomůckami a vhodným zařízením pro práci a odpočinek.
- Pravidelně i nepravidelně jsou využívány speciální učebny a prostory (tělovýchovné) vybavené bezpečným povrchem, nářadím a pracovním náčiním (dílny, kuchyně, pozemky) vybavené vhodným nářadím a přístroji.

b) Podmínky pro hygienické a bezpečné vzdělávání a život školy:

ŠD se v rámci svých možností snaží respektovat vhodnou strukturu pracovního a odpočinkového režimu žáků s dostatkem relaxace a aktivního pohybu a snaží se na ni dbát a dodržovat ji. Dodržuje pravidelný stravovací a pitný režim podle individuálních a věkových potřeb žáků. Ve ŠD se snažíme chránit žáky před úrazy. Snažíme se o dostupnost prostředků první pomoci, praktickou dovednost vychovatelů poskytovat první pomoc. Podmínky pro

zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví jsou obecně stanoveny ve Vnitřním řádku ŠD při ZŠ, který je přílohou ŠVP ŠD při ZŠ.

c) Psychosociální podmínky:

Ve ŠD se snažíme vytvářet příznivé sociální klima – otevřenost a partnerství v komunikaci, úctu, toleranci, uznání, spolupráci a pomoc druhým. Snažíme se chránit žáky před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy. Zároveň se vynasnažíme včas informovat rodiče o věcech uvnitř ŠD formou vývěsky, vitrín, letáčků apod.

d) Personální podmínky:

Ve ŠD pracují 4 vychovatelé ve 4 odděleních. Dvě vychovatelky mají předepsanou odbornou a pedagogickou způsobilost a jeden vychovatel disponuje potřebnými profesními dovednostmi zvláště na poli tělovýchovném a sportovním. Vedoucí vychovatelka má předepsanou odbornou a pedagogickou způsobilost nad rámec zákona, podílí se i na dalších činnostech ve škole (řízení I. stupně a zájmových kroužků). Jako řídicí pracovník vytváří náročné profesionální klima, usiluje o neustálý odborný a profesní růst svůj i svých podřízených.

e) Organizační podmínky:

Ve ŠD je dbáno na optimální režim života školy v souladu s věkovými potřebami žáků a jejich bezpečností (režim odpočinku, pohybový režim, stravovací a pitný režim, dodržování hygieny, zájmová činnost atd.)

f) Podmínky spolupráce školy a rodičů žáků:

ŠD vytváří funkční a neustále aktualizovaný systém informací směrem k žákům, učitelům, k vedení školy, k rodičům a to formou vývěsek, letáčků, vitrín a WWW stránek. Vychovatelé jsou téměř v denním styku s rodiči žáků (zvláště z 1. a 2. tříd). ŠD se snaží vytvářet společenské vztahy směrem k rodičům a veřejnosti jako takové.

B - Podmínky přijímání uchazečů, průběhu vzdělávání a ukončování vzdělávání

ŠD je určena přednostně pro žáky I. stupně ZŠ kpt. Jaroše v Trutnově. K pravidelné denní docházce mohou být přihlášení i žáci II. stupně ZŠ. O přijetí účastníka k činnosti ŠD v pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti se rozhoduje na základě **písemně vyplněného Zápisního lístku**. Jeho součástí je písemné sdělení zákonných zástupců účastníka a rozsahu docházky a způsobu odchodu účastníka ze ŠD. Týká se zejména nižších ročníků (1. a 2. třídy). Zápisní lístek je k nahlédnutí v příloze tohoto dokumentu. Účastníci pravidelné denní docházky do ŠD se zařazují do oddělení, která se naplňují nejvýše do počtu 30 žáků. Zájmové vzdělávání je poskytování zpravidla za úplatu. Stanovení výše úplaty upravuje Městská vyhláška. Souhrn podmínek, povinností a práv jsou ve Vnitřním řádu ŠD, jež je přílohou ŠVP ŠD.

- a) Přihlašování žáků do ŠD se děje formou vlastních **Zápisních lístků**, v nichž by měly být uvedeny základní údaje, jak je vyžaduje školní matrika.
- b) Odhlášení žáka: Ze ŠD může být žák odhlášen **pouze písemně** a to na žádost zákonných zástupců, většinou se tak děje ke konci pololetí, nebo ke konci kalendářního měsíce, v němž rodiče požádají o vyřazení.
- c) Podmínky pro přihlašování a odhlašování dětí jsou upřesněny ve **Vnitřním řádu ŠD** (též k nahlédnutí v příloze tohoto dokumentu).
- d) Žáka, který vážným způsobem porušuje Vnitřní řád ŠD, či ohrožuje zdraví své nebo ostatních spolužáků, může ředitel vyloučit. Toto rozhodnutí musí projednat se zákonnými zástupci (vyhotovit o něm zápis) a písemně jim to sdělit. Vyloučení žáka je správní akt a odvolacím orgánem je krajský úřad. Podle školského zákona jsou prostředky pro posílení kázně pro žáky ve ŠD stanoveny takto. Prvním postihem je důtka ŘŠ, pak následuje podmínečné vyloučení a pak vyloučení ze ŠD. Znamka z chování (na vysvědčení) je klasifikací chování žáka ve škole, a proto nelze snižovat známku z chování za prohřešky ve školní družině na vysvědčení ZŠ – toto platí i obráceně.
- e) V případě, že žák ukončí školní rok ve ŠD, dostává na konci Pamětní list, kterým se stvrzuje absolvování toho daného roku ve ŠD.

C - Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou považováni žáci se **zdravotním postižením** (tělesným, zrakovým, sluchovým, mentálním, autizmem, vadami řeči, souběžným postižením více vadami a vývojovými poruchami učení nebo chování), žáci se **zdravotním znevýhodněním** (zdravotním oslabením, dlouhodobým onemocněním a lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování) a žáci se **sociálním, znevýhodněním** (rodinné prostředí ohrožené sociálně-patologický jevy apod.)

Pro úspěšné vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami zabezpečíme v rámci možností ŠD tyto podmínky:

- a) uplatňujeme **princip individualizace** – individuální přístup, respektování potřeb žáka a zároveň je mu věnována průběžná zvláštní pozornost
- b) vytváříme **vhodné pracovní prostředí** pro tyto žáky – domácí úkoly, příprava na vyučování atd.
- c) **spolupracujeme** s rodiči, odborníky, učiteli a zohledňujeme druh, stupeň a míru postižení či znevýhodnění pro hodnocení výsledků.

Speciální vzdělávací potřeby si vyžadují rovněž žáci **mimořádně nadaní a talentovaní**. Ale u žáků do 9 let je náročné jednoznačně stanovit míru mimořádného nadání nebo jen nerovnoměrný vývoj dítěte. Vždy je třeba spolupracovat s třídními učiteli, rodiči atd. Každopádně při práci s těmito žáky vycházíme důsledně z principů **individualizace a vnitřní diferenciac**e a ŠD jim bude nabízet další **doplňující aktivity** v oblastech jejich zájmů, které bude schopna zajistit.

D - Formy vzdělávání

Činnost ŠD se uskutečňuje těmito formami:

a) Poskytujeme **pravidelnou** výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost.

b) Poskytujeme **příležitostnou** výchovnou, vzdělávací, zájmovou a tématickou rekreační činnost nespojenou s pobytem mimo místo, kde má zařízení své sídlo. Do této formy zájmového vzdělávání patří například víkendové nocování ve škole, oslava MDD atd.

Činnosti vykonávané ŠD v oblasti příležitostné výchovné, vzdělávací, zájmové a tématické činnosti nespojené s pobytem mimo místo, kde má zařízení pro zájmové vzdělávání své sídlo, se mohou účastnit i žáci, kteří nejsou přijati k pravidelné denní docházce do ŠD.

(Viz seznam akcí ŠD pořádaných a přehled Témat a tématických okruhů pro I. a II. období první stupně ZŠ)

III. Cíle vzdělávání (více ŠVP Letadlo, i RVP)

A - Základní vzdělávání k naplnění těchto cílů:

1. umožňujeme žákům osvojit si strategie učení a motivujeme je pro celoživotní učení
2. podněcujeme žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
3. vedeme žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
4. rozvíjíme u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
5. připravujeme žáky k tomu, aby se projevovali jako svěbytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti
6. učíme žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně zodpovědný
7. vytváříme u žáků potřebu projevovat pozitivní city u chování, jednání a v prožívání životních situací, rozvíjíme vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě
8. vedeme žáky a toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učíme je žít společně s ostatními lidmi
9. pomáháme žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňujeme je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastním životě a profesní orientaci

B - Cíle ŠVP ve ŠD:

1. všestranně a harmonicky rozvíjíme osobnost člověka, rozvíjíme a podporujeme kamarádské vztahy mezi dětmi
2. posilujeme prosociální vztahy a chování ve vztahu k druhým
3. vychováváme k smysluplnému využívání volného času
4. napomáháme k získání všeobecného přehledu v návaznosti na učivo I. stupně ZŠ (rozvíjíme schopnost přemýšlení, rozhodování a spolupráce, posilujeme u dětí zdravé sebevědomí a sebedůvěru)
5. utváříme vědomí národní a státní příslušnosti respektovat jiné etnické, kulturní a náboženské skupiny
6. uplatňujeme princip rovnosti žen a mužů
7. uplatňujeme zásady demokracie – Úmluva o právech dítěte (každý má svá práva, ale i povinnosti)
8. učíme děti vnímat a chápat okolní svět, motivovat k aktivnímu poznávání a objevování
9. využíváme získaných znalostí o životním prostředí a podílíme se na jeho ochraně
10. podporujeme a zlepšujeme tělesný rozvoj a zdraví, vedeme děti ke zdravému životnímu stylu
11. dodržujeme pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví
12. rozvíjíme spolupráci s rodiči
13. zlepšujeme materiálně technické vybavení ŠD

C - Konkrétní cíle vzdělávání

Základní vzdělávání má žákům pomoci utvářet a postupně **rozvíjet klíčové kompetence** a poskytnou spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. Klíčové kompetence představují **souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti.**

Integrované vzdělávací cíle ŠVP ŠD:

V průběhu **několikaleté** docházky do ŠD se snažíme posilovat klíčové kompetence (jedná se o dlouhodobý proces). Klíčové kompetence prolínají **všechny** činnosti zájmového vzdělávání!

V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové kompetence považovány:
(Viz stručný přehled v tabulce, který obsahuje KK a konkrétní naplnění pomocí VVS, v příloze ŠVP ŠD)

1. Kompetence k učení
2. Kompetence k řešení problémů
3. Kompetence komunikativní
4. Kompetence sociální a personální
5. Kompetence občanské
6. Kompetence pracovní

1. Kompetence k učení:

Žák se učí s chutí, práci dokončí, klade si otázky a hledá na ně odpověď, získané vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje je v praktickém životě a při dalším učení.

Proto v přípravě na vyučování klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, s dětskou knihou a časopisy a na vyhledávání informací. Individuálním přístupem v žácích upevňujeme a prohlubujeme znalosti a zvyšujeme šanci prožít úspěch z dosažených vědomostí. V žácích podněcujeme jejich tvořivost, umožňujeme dětem v zájmových činnostech a výchovách realizovat své nápady.

2. Kompetence k řešení problémů:

Žák si všímá dění kolem sebe, snaží se řešit situace, při jejich řešení užívá logické, matematické, empirické postupy. Chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli. Uvědomuje si, že za své řešení nese odpovědnost, své řešení umí obhájit. Započaté činnosti dokončuje.

Proto žáky formou her motivujeme, aby prostřednictvím problémových úloh z praktického života hledali různá řešení. Aby se dle svých schopností a dovedností účastnili soutěže. Vedeme je k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení. Zájmovými činnostmi je vedeme k vyhledávání informací ze všech dostupných zdrojů – ústních, tištěných, mediálních, včetně internetu.

3. Kompetence komunikativní:

Žák ovládá řeč, vyjadřuje sdělením, myšlenky, otázky a odpovědi vhodně formulovanými větami. Má širokou slovní zásobu, komunikuje bez ostychu s vrstevníky a dospělými. Zapojuje se do diskuse, komunikuje kultivovaně. Umí své pocity vyjádřit mimoslovně (gesta, mimika), umí naslouchat druhým. Rozumí různým typům textů a záznamům přiměřeným jeho věku. Rozumí obrazovým materiálům taktéž přiměřeným věku dítěte. Využívá informační a komunikační prostředky pro komunikaci (mobilní telefony, PC) s okolním světem.

Proto formou her a zájmových činností navozujeme situace, při kterých žáci argumentují a obhajují svoje názory, při kterých se snaží poslouchat názory jiných. Žáky podněcujeme ke komunikaci se spolužáky, s dětmi z ostatních oddělení. Žák je zapojován do komunikace po celou dobu pobytu ve ŠD.

4. Kompetence sociální a personální:

Žák samostatně rozhoduje o svých činnostech. Uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky. Projevuje ohleduplnost, citlivost, rozpozná nevhodné chování, nespravedlnost, agresivitu, šikanu. Spolupracuje ve skupině, dokáže se prosadit i podřít, přijmout kompromis, respektuje jiné děti, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi. V případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá.

Proto v činnostech i při hrách zapojujeme žáky do skupinové práce, umožňujeme mu vystřídat a prožít různé role ve skupině. Žáky vedeme k odmítavému postoji ke všemu „zlému“, k tomu, co narušuje dobré vztahy ve skupině, ale i mezi odděleními.

5. Kompetence občanské:

Žák se učí plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů. Odpovědně přistupuje k úkolům a povinnostem. Uvědomuje si práva svá i druhých. Respektuje a chrání tradice. Chová se odpovědně s ohledem na zdraví a bezpečné prostředí (přírodní i společenské). Chápe základní ekologické souvislosti. Realizuje společně aktivity k „trvale udržitelnému rozvoji Země“ (sběr papíru, třídění odpadu, šetření elektřinou). Dbá na své osobní zdraví.

Proto vedeme žáky k dodržování pravidel chování vyplývajících z Vnitřního řádu ŠD. Při environmentální výchově klademe důraz na prožitek, praxi (vztah k přírodě, životnímu prostředí, ekologické výchově, třídění odpadu atd.) a samostatné uvažování.

6. Kompetence pracovní:

Žák se orientuje v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat ze zájmové činnosti dle vlastních dispozic. Rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinách i individuálních činnostech. Dokáže odmítnout nevhodnou nabídku k trávení volného času. Používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení.

Proto máme ve ŠD pestrou nabídku zájmových kroužků, kde žáci tráví volný čas smysluplnou činností. Dále nabízíme plán akcí na celý rok, z kterého si žáci mohou vybrat dle zájmu. Formou didaktických her žáky seznamujeme s různými pracovními obory, které bude moci využít v budoucnu například při volbě svého povolání.

IV. Délka a časový plán vzdělávání

Časový plán ŠVP ŠD je sestaven na dobu jednoho vzdělávacího cyklu pro žáky I. stupně ZŠ. Obsahuje výběr možných činností, ze kterých budou vychovatelky volit podle **aktuálního složení žáků v oddělení** jednotlivá témata a okruhy. Toto uspořádání umožňuje **tvořivě reagovat** na změny i na různou skladbu žáků v oddělení.

Stávající praxe sestavování oddělení ŠD **vylučuje** zpracování plánů dle ročníků. Oddělení tvoří žáci různých věkových skupin, tříd a ročníků. Proto vychovatelky **vybírají z celé nabídky aktivit** ŠVP ty činnosti, které odpovídají skladbě jejího oddělení.

Pokud styl práce, velikost ŠD a další okolnosti (počty dětí z jednotlivých ročníků) umožňují pracovat s homogenními odděleními, je možné zpracovat plán po ročnících. Plán je pro větší přehled a snadnou orientaci rozdělen do ročních období a měsíců.

V příloze je připojena **nabídka** ročního plánu pro I. období (tj. 1. – 3. ročník) a také pro II. období.

V. Obsah vzdělávání

ŠD organizuje pravidelnou činnost oddělení a spolupořádá příležitostní akce. Žákům docházejícím do ŠD je rovněž poskytován čas na odpočinek a možnost věnovat se přípravě na vyučování.

1. Pravidelná činnost je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované aktivity zájmového či tělovýchovného charakteru. Zahrnuje také **činnost zájmových útvarů** (týká se všech aktivit školní družiny, školního klubu a volnočasových aktivit – kroužků) při ZŠ, do nichž zapsaní žáci mohou docházet. (Konkrétní rozpis činností je v příloze ŠVP ŠD.)
2. Příležitostné akce - **celodružinové akce**, nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činností. Jsou to například víkendové nocování ve škole, besídka, slavnosti k různým příležitostem ...
3. Odpočinkové činnosti – klidové činnosti (např. poslechové činnosti, klid po obědě, individuální hry atd.), ale i aktivní odpočinek (rekreační činnosti). Kompenzují jednostrannou zátěž během školního vyučování – např. závodivé hry venku nebo v tělocvičně, organizované zájmové činnosti, tělovýchovné aktivity, hry, soutěže ...
4. Příprava na vyučování - zahrnuje didaktické hry, tematické vycházky do okolí a přírody a jiné činnosti. Jimi upevňujeme a rozšiřujeme poznatky, které žáci získali ve školním vyučování. Po dohodě s třídními učitelkami a rodiči je žákům umožněno vypracovávat domácí úkoly. Vychovatelka, pro tyto žáky připraví odpovídající klidné prostředí, po vypracování úkol zkontroluje, ale neopravuje.

Základním prostředkem činnosti ŠD je hra založená na zážitku účastníků, která obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje jejich vědomosti a dovednosti a navozuje kladné emoce. Strategii pedagogické práce je respektování požadavků pedagogiky volného času.

ŠVP ZŠ je rozdělen do devíti vzdělávacích oblastí:

1. Jazyk a jazyková komunikace
2. Matematika a její aplikace
3. Informační a komunikační technologie
4. **Člověk a jeho svět**
5. Člověk a příroda
6. Člověk a zdraví
7. Člověk a svět práce
8. Člověk a společnost
9. Umění a kultura

Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním vzdělávacím oborem nebo více obsahově blízkými vzdělávacími obory. V rámci I. stupně je vzdělávací obsah dále členěn na I. období (1. – 3. ročník) a II. období (4. – 5. ročník). (viz ŠVP Letadlo – více – bližší dělení předmětů atd.)

Obsah ŠVP ŠD při ZŠ navazuje na ŠVP ZŠ. Dále je strukturován dle tematického celku základního vzdělávání – **Člověk a jeho svět** (ten je určen pouze pro I. stupeň, proto se mu budeme více věnovat) – více v příloze ŠVP ŠD.

1. **Místo, kde žijeme**
2. **Lidé kolem nás**
3. **Lidé a čas**
4. **Rozmanitost přírody**
5. **Člověk a jeho zdraví**

ŠVP ŠD má navazovat na vzdělávání ve škole. ŠD se jako jiný školský subjekt řídí jinými prováděcími předpisy než škola. ŠD má také jiné formy práce a používá jiné prostředky, její **výstupy nejsou závazně stanoveny**. Základem programu je nabídka činností k jednotlivým tematickým celkům, z nichž si mohou vychovatelky vybírat během vzdělávacího cyklu ty činnosti, které jsou aktuální, právě pro jejich oddělení.

Vzhledem k funkci ŠVP a určení cílovým skupinám se jeví zbytečně zpracovávat program pro starší děti (4. a 5. ročník) tj. pro II. období jako soubor příprav vychovatelek na jednotlivé činnosti jako je tomu v I. období (1. – 3. třída). Přesto je na vychovatelkách, zda se budou věnovat izolovaným činnostem, které odpovídají výchovným složkám, nebo zda budou děti vést na základě činností a poznatků získávat vědomosti v reálných souvislostech. Žáci lépe vidí smysl toho, co se učí, co si mohou v denním životě vyzkoušet a ověřit si v praxi i v dalším vzdělávání. Je jasné, že toto chápou lépe děti až v II. období vzdělávacího cyklu pro I. stupeň ZŠ.

Pro žáky je činnost ve ŠD dobrovolná. Vychovatelka je má na starost, je jejich průvodkyní či instruktorkou. Záleží velmi na její **profesionální připravenosti**, jak dokáže žáky zapojit a rozvíjet. Pro vychovatelku jsou jednotlivé činnosti ze vzdělávací nabídky ŠVP, které vybere, **závazné**. Z plánované skladby bude vybírat právě to, co je pro aktuální situaci jejího oddělení nejvhodnější.

Časový plán, na který se vztahuje ŠVP, není legislativně stanoven.

Vychovatelky mají možnost úkol zařadit do vzdělávacího cyklu pro I. období a pro II. období přiměřené činnosti vždy s ohledem na věkové složení žáků.

Jednotlivý přehled rozpracovaných tematických okruhů a stručný popis činností naleznete v příloze tohoto dokumentu.

Začlenění Průřezových témat:

Průřezové téma:	Činnost ŠD
OSV - Osobnostní sociální výchova	Konkrétní praktické činnosti, které souvisejí s PT jsou k nahlédnutí v příloze ŠVP ŠD, kde je konkrétní přehled různých témat a tematických okruhů pro jednotlivá období (I. a II.). Všechna PT lze tedy vyhledat v textu!
VDO – Výchova demokratického občana	
VMEGS – Myšlení v evropských globálních souvislostech	
MuV – Multikulturní výchova	
ENV – Environmentální výchova	
MeV – Mediální výchova	

VI. Hodnocení a autoevaluace ŠD

A – Hodnocení žáků

Hodnocení provádíme jak v průběhu činností, tak i po skončení tematického celku. Podle získaných výsledků můžeme dál tematické okruhy upravovat, obměňovat, obohacovat o nové náměty, hledat nové prostředky činnosti. Průběžné hodnocení směřujeme k jednotlivým žákům a závěrečné bereme z pohledu celého oddělení (například na konci týdne). V družině jsou aplikovány různé formy hodnocení, ale aktuálního stavu a potřeby.

A) Hodnocení kolektivem:

Hodnocení jednotlivce ze strany kolektivu – je část první, ve které si hodnocený vyslechne vyjádření kolektivu, jeho souhlas či nesouhlas se sebehodnocením (předcházel-li) a doplnění dalších postřehů, připomínek, kladných i záporných. Má materiál k svému sebehodnocení a další rozvoj. Je to komplexní, systematický a pravidelný proces posuzování chování, plnění povinností, aktivity a to nejen ve školní družině, ale i při vyučování, o přestávkách, při stolování, hrách, na vycházkách a pod. Dá se využít nástěnka, „smajlíky“ atd.

B) Sebehodnocení:

V druhé části žák hodnotí sebe sama před kolektivem. Snaží se uvědomit klady a zápory svého chování a mluvit o nich před kolektivem. Uvědomuje si sám tendence k možnému zlepšení. Zařazujeme dle potřeby.

C) Hodnocení vychovatelkou:

Hodnocení a shrnutí vychovatelkou – je část třetí závěrečná. Hodnocené dítě se vede k porozumění a uvědomění svého chování. Zde je široká škála možností:

- verbální
- písemná (pochvala do žakovské knížky)
- odměna (sladkost, dárek)
- body (v soutěžích a hrách)
- fyzický kontakt (pohlazení, objetí, pochování, podání ruky...)
- ukázka (výrobku, činnosti)
- sběr obrázků (na konci týdne popř. měsíce se určí vítěz)

Všechny realizované činnosti hodnotíme v souladu s výchovně vzdělávacím programem a zejména z pohledu přínosu pro žáky, což je podkladem pro další práci.

B – Autoevaluace v rámci ŠD

- hodila by se vám SWOTKA, dotazníky pro rodiče atd. ... udělejte si to
- toto nespěchá, budete se tomu věnovat dle potřeby (viz RVP, Manuál: Možnosti autoevaluace ve škole...)

VII. Závěr

Za zpracování a kvalitu ŠVP ŠD zodpovídá ředitel ZŠ, v jehož zájmu je, aby tento dokument byl co nejkvalitnější. Na tvorbě se však podílela jako garant vedoucí vychovatelka spolu s kolektivem vychovatelů a koordinátorkami. Tento dokument je **otevřeným dokumentem**, který budeme průběžně upravovat a doplňovat. Vzhledem k tomu, že není pro ŠD vydán žádný RVP vycházíme z konkrétního obsahu činností především z místních podmínek k ŠVP naší ZŠ, časových možností, z demografického složení žáků apod.

Vychovatelky by měly každou **plánovanou činnost prodiskutovat** s třídními učiteli, aby se ve ŠD neopakovala tatáž činnost, s kterou se žáci seznámili ve školní výuce.

Spektrum činnosti k tématům je dle zkušeností daleko širší. Zvolenou aktivitou budeme tedy posilovat ne jednu, ale více kompetencí. Ve ŠD nejsou stanoveny vzdělávací standardy jako ve výuce, proto bychom na tento aspekt neměli zapomínat.

ŠD může zřizovat i zájmové útvary (kroužky), které jsou již konkrétně zaměřeny na rozvíjení některých z klíčových kompetencí. Plán takovýchto zájmových útvarů může být, ale nemusí přílohou ŠVP ŠD.

Vždy je třeba mít na mysli, že ŠD je typ zařízení pro volný čas, založený na **dobrovolnosti zájmu účastníků** a vždy záleží na aktivitě, tvořivosti a profesionalitě pedagogických pracovníků ve ŠD, jak se zhostí nového pojetí ŠVP ve ŠD.

ŠVP ŠD využijeme pro propagaci naší činnosti a s jeho pomocí budeme snažit vytvářet příznivý obraz naší práce v očích rodičů a veřejnosti.

Použitá literatura

- Školský zákon § 5, odstavec 2 školského zákona
- Školský zákon, hlava II, § 44
- Školský zákon § 118

- Celý RVP dokument a Manuál pro tvorbu ŠVP na ZŠ (převážně část C a kapitoly 10, 9, 8, 3,4, 5)

PŘÍLOHA

Seznam příloh:

- **Přehled akcí pořádaných ŠD**
- **Výchovně vzdělávací strategie**
- **Vnitřní řád ŠD**
- **Témata a tematické okruhy pro I. období**
- **(roční plán práce ŠD)**
- **Témata a tematické okruhy pro II. období**
- **(roční plán práce ŠD)**
- **Zápisní lístek do školní družiny (školního klubu) pro školní rok**
- **Přehled zájmových útvarů**

Přehled akcí pořádaných ŠD

Jedná se jak o akce **opakující se**, tak o akce **příležitostné**. Konání a průběh jednotlivých akcí závisí na přírodních podmínkách, na zájmu dětí a konkrétních možnostech pedagogického kolektivu.

Akce se konají po domluvě a vzájemném souladu s Plánem akcí I. stupně!!

- ❖ Slavnostní zahájení školního roku a přivítání prvňáčků ve ŠD
- ❖ Halloween – oslava v maskách
- ❖ Drakiáda
- ❖ Mikulášská nadílka, besídka
- ❖ Vánoční besídka (výstavka, tradice, zvyky)
- ❖ Výroba dárků na zápis budoucích prvňáčků
- ❖ Masopustní karneval, pohádkový ples
- ❖ Svátky jara, oslava Velikonoc (zvyky, tradice)
- ❖ Besídka pro maminky, výroba dárečků maminkám ke Dni matek
- ❖ Den dětí (oslava, soutěže, turnaje na školním pozemku)
- ❖ Zahradní slavnost (táborák, opékání buřtů, zpěv)
- ❖ Víkendové nocování ve škole (s promítáním pohádek ve školním kině)
- ❖ Návštěva městské knihovny k měsíci knihy (beseda s knihovnicí v oddělení pro děti)

Výchovně vzdělávací strategie

1. Kompetence k učení	<ul style="list-style-type: none">❖ v přípravě na vyučování klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem (dětské časopisy), vyhledávání informací❖ vedeme děti k sebehodnocení❖ individuálním přístupem upevňujeme a prohlubujeme znalosti a zvyšujeme šanci prožít úspěch z dosažených vědomostí❖ vedeme děti k samostatnému organizování některých akcí (vystoupení + soutěže pro mladší děti)❖ umožňujeme dětem v zájmových činnostech a výchovách realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost
2. Kompetence k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none">❖ formou her motivujeme děti problémovými úlohami z praktického života, aby hledaly svá různá řešení❖ zájmovými činnostmi a výchovami upevňujeme kompetenci práce s informacemi ze všech přístupných (dostupných) zdrojů, ústních, tištěných, mediálních včetně i internetu, aby je uměly vyhledávat, třídit a vhodným způsobem využívat❖ podle svých schopností a dovedností se děti zapojují do soutěží.❖ starší žáci připravují různé aktivity pro mladší spolužáky (divadlo, soutěže...)❖ děti vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení
3. Kompetence komunikativní	<ul style="list-style-type: none">❖ upevňujeme v dětech komunikaci se spolužáky, s dětmi ostatních oddělení, dospělými ve škole i mimo školu

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ formou her a zájmových činností učíme děti obhajovat a argumentovat svůj vlastní názor, umět poslouchat názor jiných ❖ podporujeme přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami ❖ organizujeme společné akce všech oddělení ❖ podporujeme komunikaci s jinými družinami
4. Kompetence sociální a personální	<ul style="list-style-type: none"> ❖ v činnostech i při hrách používáme mimo jiné skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc ❖ sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech (při TV – kroužku, výletech staršího oddělení atd.) ❖ usilujeme o to, aby děti prokázaly schopnost střídat role ve skupině ❖ vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se samy podílejí ❖ učíme je k odmítavému postoji ke všemu zlému, co narušuje dobré vztahy ve skupině (oddělení), ale i mezi jednotlivými odděleními
5. Kompetence občanské	<ul style="list-style-type: none"> ❖ v jednotlivých odděleních děti společně stanovují pravidla chování a učí se je dodržovat, respektovat a „hlídat“ ❖ děti dbají na dodržování a respektování pravidel celé ŠD ❖ pravidla chování a práva dětí jsou v souladu se školním řádem ❖ při EV je kladen důraz na prožitek (ekologická výchova, životní prostředí, prostředí ŠD)

6. Kompetence pracovní	<ul style="list-style-type: none">❖ zájmové činnosti doplňujeme o praktické exkurze a výstavy, poznávací výlety❖ ve školní družině je plán kroužků a akcí❖ pestrou nabídkou zájmových činností vedeme děti k uplatňování získaných vědomostí a dovedností❖ formou didaktických her seznamujeme děti s pracovními obory
------------------------	---

Vnitřní řád ŠD

1. ŠD **zabezpečuje zájmové činnosti, odpočinek a rekreaci** žáků. Je zaměřena na účelné využití volného času dětí (zájmové činnosti, sport, kultura, rekreace pod.)
2. Bez **řádně vyplněného Zápisního lístku** nemůže žák školní družinu navštěvovat.
3. Pro **odhlášení žáka** ze ŠD předá rodič (zákonný zástupce) vychovatelce písemné odhlášení dítěte s příslušným datem.
4. Ze ŠD **lze vyloučit žáka** za soustavné špatné chování a ohrožování bezpečnosti ostatních, krádeže, za svévolné dlouhodobé nenavštěvování ŠD nebo z jiných zvláště závažných důvodů. O vyloučení rozhoduje ředitel školy.
5. Pokud bude dítě **odcházet** výjimečně samo mimo dobu uvedenou na Zápisním lístku, musí odevzdat vychovatelce **písemnou omluvenku** rodičů (zákonných zástupců)- děti nelze v žádném případě uvolňovat po telefonické domluvě s rodiči. Bez ní nebude dítě ze ŠD uvolněno.
6. **Žáci jsou povinni** chránit zdraví své i svých spolužáků a pracovníků ŠD. Případný úraz ihned nahlásí vychovatelce. Do družiny **nesmí žáci nosit** věci, které by mohly ohrozit zdraví jako zbraně, náboje, pyrotechnické věci, sirky... Nesmí se snažit způsobit úraz nebo ohrožovat mravní výchovu žáků. Nenosí také cenné předměty, které nepotřebují k pobytu v ŠD a větší obnosy peněz.
7. Při veškeré činnosti ve ŠD vychovatelky sledují především ochranu zdraví a **bezpečnosti dětí** a plně za ně zodpovídají. Vychovatelky dodržují veškeré platné předpisy BOZP.
8. Děti si denně nosí do ŠD **čipovou kartu** pro objednávání a výdej obědů – doporučujeme na kartu nalepit samolepku s těmito údaji – škola, jméno a příjmení, třída.
9. V rámci pitného režimu nosí děti z domova **pítí**.
10. Po vyučování si **děti vyzvedávají** vychovatelky, odpoledne si žáky **vyzvedávají rodiče** (zákonní zástupci) nebo jimi písemně pověřené osoby podle Zápisního lístku. Nelze vyzvednout dítě bez vědomí vychovatelky!!!
11. Pro **pobyt venku** je nutné převlečení – tepláková souprava a sportovní obutí, podepsané či jinak označené, uložené v tašce nebo pytlíku v šatně.
12. Při hrách venku žáci **neopouštění prostor vymezení ke hře**.
13. **Žáci šetří hry a hračky**, svévolně je nepoškozují. Ke všem předmětům a zařízením ŠD se chovají ohleduplně a úmyslně je nepoškozují.
14. **Chovají se slušně a přátelsky**, starší pomáhají mladší spolužákům. Jsou k sobě ohleduplní, nepoužívají vulgární slova a dbají pokynů vychovatelek.
15. Žáci **dodržují pravidla hygieny**, při stolování pak zachovávají společenská pravidla a dbají pokynů vychovatelek, které organizují průběh oběda.

16. Z provozních důvodů lze po určitou dobu provozu **spojovat jednotlivá oddělení.**
17. Vychovatelky jsou **v kontaktu s rodiči** denně při předávání dětí a účastní se dle potřeby třídních schůzek.
18. ŠD poskytuje dětem možnost přihlásit se do zájmových kroužků, které pořádá v rámci celé školy.
19. V souladu s městskou vyhláškou činí poplatek za ŠD 100 Kč měsíčně. Poplatek za školní rok se vybírá ve dvou splátkách: září-leden 500 Kč, únor-červen 500 Kč a to nejpozději 30. září a 28. února. Platí se v hotovosti u vychovatelek příslušného oddělení.

Ústřížek pro ŠD

Jméno a příjmení:..... Třída:

Svým podpisem stvrzuji, že jsem byl/a seznámen/a s Vnitřním řádem ŠD
S tímto řádem byl/a seznámen/a i můj syn/moje dcera.

Trutnov dne:

Podpis rodičů:.....

Témata a tematické okruhy pro I. období (1. 2. a 3. ročník) (roční plán práce ŠD)

Níže uvedené činnosti vychovatelky ve ŠD přizpůsobí věku žáků v jednotlivých odděleních a jejich konkrétním schopnostem a dovednostem. Tudíž se budou aktivity „prvňáčků“ lišit od aktivit ostatních žáků.

Činnost rekreační, odpočinková a příprava na vyučování je v podstatě **shodná** pro celé první období.

Poznámka a níže uvedeným tabulkám: Činnosti zájmové se liší dle věku žáků, tudíž jsou pojaty **nástavbově** a budeme zde prosazovat cyklický (a nabalující se) rozvoj znalostí a dovedností dětí. S vyšším ročníkem rozšiřujeme a prohlubujeme činnosti, schopnosti a dovednosti žáků, to znamená, že **aktivity z první třídy opakujeme stále a nové** v souvislosti s ročníkem **vždy přidáváme** (označeno v tabulce +).

A) Činnost rekreační:

- **hrajeme** námětové hry, kolektivní hry, pořádáme hádankářské soutěže, kvízy...
- nacvičujeme pravidla jednoduchých stolních her a ty pak hrajeme
- učíme se nové hry, klademe důraz na dodržování pravidel, provádíme spontánní činnost v oddělení
- využíváme volný času ke hře
- **chodíme na vycházky** do volné přírody, do okolí
(dle ročního období zařazujeme tomu odpovídající aktivity – jaro, léto, podzim, zima)
- hrajeme hry na hřišti (míč, švihadlo, školka, panák ...)
- absolvujeme tělovýchovné chvíle

B) Činnost odpočinková:

- **relaxujeme na koberci a vzájemně si povídáme** na různá témata
- povídáme si o dětských problémech a zážitcích
- povídání o individuální zájmové činnosti
- čteme na pokračování knihu (dle uvážení vychovatelky a přiměřenou věku dětí)
- diskutujeme o knížkách, využíváme školní knihovnu
- prohlížíme dětské časopisy

- opakujeme písničky, básničky a říkadla z MŠ a učíme se nové
- promítáme pohádky na DVD
- dramaturgizujeme pohádky
- odpočíváme na čerstvém vzduchu
- zkoušíme plánovat náš volný čas během roku i o prázdninách

C) Příprava na vyučování:

- **aktivně a denně spolupracujeme s třídním učitelem**
- učíme se návykům k samostatné práci (soustředit se, dodržovat smluvený řád)
- dbáme na pořádek ve školních věcech (sešity, učebnice, ostatní pomůcky)
- určujeme vlastnosti předmětů (barvy, tvary, velikosti, množství) – využíváme k tomu soutěživých forem
- připravujeme se na čtení (**čtení s porozuměním**) (příprava jazyková, sluchová, zraková) a znalosti čtení dále prohlubujeme (tiché a hlasité čtení...)
- vypravujeme o přečteném (reprodukce textu)
- prohlížíme si atlasy, encyklopedie (zvířat, rostlin, světa...)
- klademe důraz na samostatnou četbu (knihy, časopisy), učíme se výběru
- hrajeme didaktické, mimické a smyslové hry, pantomimu
- věnujeme se matematickým hrám
- pomocí básniček, písniček, křížovek, doplňovaček, jazykových hříček či jiných didaktických aktivit (zábavných forem vzdělávací činnosti) rozšiřujeme u dětí slovní zásobu
- na vycházkách prohlubujeme učivo z prvouky, uvědomujeme si souvislosti (i z jiných předmětů) – mezipředmětové vztahy

D) Činnosti zájmové: (viz tabulky)

Podzim (září, říjen, listopad)

Zájmová činnost ŠD	I. ročník	II. ročník	III. ročník
1. Výtvarná	poznáváme barvy a hrajeme si s nimi, (vybarvujeme, obtahujeme)	+ pracujeme s barvou, zapouštění	+ malujeme, kreslíme podzimní přírody a zážitků ze života dětí, vnímáme barvy podzimu (teplé a studené barvy)
2. Pracovní	skládáme, lepíme, využíváme přírodních materiálů, učíme se stříhat	+ pracujeme s přírodninami, a papírem (lepíme, navlékáme, stříháme) vyrábíme origamy	+ pracujeme s technickými stavebnicemi (rozvíjíme tím zručnost, jemnou motoriku, tvořivost, představivost, práci s návodem)
3. Hudební	opakujeme písničky z MŠ a 1. třídy, rytmus, hudebně pohybové tanečky, nacvičujeme nové písničky	+ opakujeme písně z 1. třídy, doprovázíme na Orffovy nástroje, hrajeme hudební hry, pořádáme pěvecké soutěže	+ procvičujeme sólový a sborový zpěv, rozlišujeme písně lidové a umělé, posloucháme hudební hádanky, hrajeme hry se zpěvem
4. Přírodovědná	všímáme si změn v přírodě, znalost květin, rozlišujeme listnaté a jehličnaté stromy, chráníme přírodu (nelámeme větve, netrháme květiny, nerušíme zvěř), věnujeme se rébusům, doplňovačkám, soutěžíme, absolvujeme vycházky v okolí školy do přírody (les, park...)	+ poznáváme přírodu pomocí smyslového vnímání (ovoce a zelenina – dle chuti, vůně, hmatu), poznáváme stromy	+ chodíme na vycházky spojené s pozorováním rostlin a živočichů, dodržujeme zásady ochrany přírody, nevhodné chování poznáme, procvičujeme praktické činnosti při pěstování pokojových rostlin (zalévání)
5. Dopravní	seznamujeme se se základními pravidly chování na komunikacích, víme o částech komunikace (vozovka, krajnice,	+ znalosti z 1. třídy prohlubujeme	+ dáváme důraz na samostatnou cestu do školy a ze školy (vlastní bezpečnost), sledujeme provoz na křižovatce, všímáme si

	<p>chodník), učíme se chodit v organizované skupině (chůze ve dvojicích, první a poslední, důraz na kázeň a maximální opatrnost), fixujeme si základní pojmy (vlevo, vpravo, nahore, dole, za, před...)</p>	<p>dopravních značek, učíme se, co základní dopravní značky znamenají (přikazují, zakazují...), víme, jak se chovat v hromadných dopravních prostředcích</p>
6. Sportovní	<p>posilujeme organismus pobytem v přírodě, na hřišti, na zahradě, hrajeme sportovní, štafetové, závodivé hry, při kterých zachovávání bezpečnostní pravidla a dodržujeme pravidla sportovního chování (pomůcky: míče, švihadla, lavičky...), soutěžíme v družstvech venku i v tělocvičně, dbáme na osobní hygienu po TV</p>	
7. Estetická	<p>upravujeme oddělení, dbáme na pořádek ve skříňkách a v šatně, dbáme o svůj vzhled, všechny své věci, provádíme týdenní hodnocení práce dětí a jejich chování</p>	<p>+ absolvujeme vycházky, při kterých si všímáme svého okolí, všímáme si, zda působí esteticky, či nikoliv, vedeme děti k estetickému oblékání, k vhodnému ladění barev, výchova k dobrému vkusu</p>
8. Společenská	<p>dodržujeme řád školy a ŠD, hygienické návyky a pečujeme o zdraví, upevňujeme základní návyky při stravování, utužujeme kolektiv, (kamarádství, sebepoznání), zapojujeme všechny děti do kolektivu, apelujeme na zásady zdravení</p>	<p>+ snažíme se pomáhat mladším spolužákům, upevňujeme hygienické a stravovací návyky, podílíme se na činnostech, které konáme ve prospěch kolektivu (úprava ŠD a okolí), nacvičujeme jednoduché situace, při kterých jednáme s dospělou osobou (dodržujeme společenské normy, a slušné chování)</p>

Zima (prosinec, leden, únor)

Zájmová činnost ŠD	I. ročník	II. ročník	III. ročník
1. Výtvarná	poznáváme barvy a hrajeme si s nimi, (vybarvujeme, obtahujeme)	+ hrajeme hry s barvou - zapouštění..., obkreslujeme, kreslíme zimní náměty, vánoční nálady, zimní sporty	+ malujeme, kreslíme zimní přírodu a zážitky ze života dětí, vnímáme barvy zimy (teplé a studené barvy), vytváříme koláže
2. Pracovní	skládáme, lepíme, učíme se stříhat, vyrábíme vánoční ozdoby, dárky, přání a karnevalové masky	+ vyrábíme dárky k zápisu pro budoucí prvňáčky, vystřihovánky do oken, modelujeme	+ pracujeme s technickými stavebnicemi (rozvíjíme tím zručnost, jemnou motoriku, tvořivost, představivost, práci s návodem), modelujeme, pracujeme s papírem (lepíme, stříháme), vyrábíme masky, prostorové skládání z papíru a vystřihovánky
3. Hudební	opakujeme písničky z MŠ a 1. třídy, rytmus, hudebně pohybové tanečky, nacvičujeme nové písničky posloucháme vánoční koledy	+ opakujeme písně z 1. třídy, doprovázíme na Orffovy nástroje, hrajeme hudební hry, pořádáme pěvecké soutěže, nacvičujeme koledy a rytimizujeme	+ procvičujeme sólový a sborový zpěv, rozlišujeme písně lidové a umělé, posloucháme hudební hádanky, hrajeme hry se zpěvem, zpíváme a posloucháme koledy, nacvičujeme lidové tance (polka, mazurka)
4. Přírodovědná	všímáme si změn v přírodě, chodíme do zimní přírody, pozorujeme a vyprávíme si o životě zvířat v zimě, pozorujeme stopy ve sněhu při vycházkách (ke krmelci), chráníme přírodu (nelámeme větve, netrháme květiny, nerušíme zvěř), rébusy, doplňovačky, soutěže,		+ chodíme na vycházky do zimní přírody (pozorujeme řeky a rybníky: změny skupenství) dodržujeme zásady ochrany přírody, nevhodné chování poznáme, rozlišujeme stopy ve sněhu, zkoušíme

			hádat zvířata, kterým patří
5. Dopravní	seznamujeme se se základními pravidly chování na komunikacích, víme o částech komunikace (vozovka, krajnice, chodník), učíme se chodit v organizované skupině (chůze ve dvojicích, první a poslední, důraz na kázeň a maximální opatrnost), fixujeme si základní pojmy (vlevo, vpravo, nahoře, dole, za, před...)	+ znalosti z 1. třídy prohlubujeme, (uvědomuje si je s ohledem na roční dobu – mlha, náledí, rampouchy), soutěžíme ve družstvech (hry s dopravní tematikou), vyprávíme si o případech dětské neopatrnosti a jak se správně v takových případech zachovat	+ dáváme důraz na samostatnou cestu do školy a ze školy (vlastní bezpečnost) sledujeme provoz na křižovatce, všímáme si dopravních značek, učíme se, co základní dopravní značky znamenají (příkazují, zakazují...), víme, jak se chovat v hromadných dopravních prostředcích, věnujeme zvýšenou pozornost bezpečnosti při sáňkování a zimních sportech seznamujeme se se základy první pomoci
6. Sportovní	posilujeme organismus pobytem v přírodě hrajeme sportovní, štafetové, závodivé hry, při kterých maximálně zachováváme bezpečnostní pravidla a dodržujeme pravidla sportovního chování (pomůcky: míče, švihadla, lavičky...), soutěžíme v družstvech venku i v tělocvičně, dbáme na osobní hygienu po TV, hrajeme zimní pohybové hry na sněhu (koulování, házení na cíl, sněhové stavby, pochod obtížným terénem, bobování...) dbáme na správné držení těla, na otužování a na pravidelné cvičení, vyprávíme si o různých druzích zimních sportů, příležitostně sledujeme a hovoříme o různých sportovních kláních v TV (olympiáda, MS, ME...)		
7. Estetická	upravujeme oddělení (vánoční výzdoba), dbáme na pořádek ve skříňkách a v šatně, dbáme o svůj vzhled, všechny své věci, provádíme týdenní hodnocení práce dětí a jejich chování besedujeme o vánočních zvycích a tradicích	+ absolvujeme vycházky, při kterých si všímáme svého okolí, všímáme si, zda působí esteticky, či nikoliv, pozorujeme kouzla zimní krajiny (jinovatka na stromech, zamrzlá okna...), vedeme děti k estetickému oblékání, k vhodnému ladění barev, výchova k dobrému vkusu, dramatizujeme pohádky, recitujeme na téma zima	
8. Společenská	dodržujeme řád školy a ŠD, upevňujeme hygienické návyky a	+ snažíme se pomáhat mladším spolužákům, upevňujeme hygienické a stravovací návyky,	

<p>pečujeme o zdraví, upevňujeme základní návyky při stravování a stolování, utužujeme kolektiv, (kamarádství, sebepoznání), chválíme a vyzdvihujeme kladné vlastnosti, zapojujeme všechny děti do kolektivu, apelujeme na zásady zdravení</p>	<p>podílíme se na činnostech, které konáme ve prospěch kolektivu (úprava ŠD a okolí), nacvičujeme jednoduché situace, při kterých jednáme s dospělou osobou (dodržujeme společenské normy a slušné chování), chválíme a vyzdvihujeme kladné vlastnosti, zapojujeme všechny děti do kolektivu, dále upevňujeme zásady zdravení</p>
--	---

Jaro (březen, duben)

Zájmová činnost ŠD	I. ročník	II. ročník	III. ročník
1. Výtvarná	<p>poznáváme barvy a hrajeme si s nimi, (vybarvujeme, obtahujeme)</p> <p>hrajeme hry s barvou - zapouštění..., obkreslujeme,</p> <p>kreslíme a malujeme na náměty jarní přírody (velikonoční tematika, jednoduché koláže)</p>		<p>+ malujeme, kreslíme jarní přírodu a zážitky ze života dětí, vnímáme barvy (teplé a studené barvy), vytváříme koláže, rozfoukáváme a tiskneme (jarní a velikonoční tematika...)</p>
2. Pracovní	<p>skládáme, lepíme, stříháme, vyrábíme velikonoční zvykoslovné předměty, modelujeme</p>	<p>+ modelujeme, pracujeme s barevným papírem, textilem, barevným vlnitým kartonem, tvoříme jarní a prostorové vystřihovánky</p>	<p>+ pracujeme s technickými stavebnicemi (rozvíjíme tím zručnost, jemnou motoriku, tvořivost, představivost, práci s návodem), modelujeme, pracujeme s papírem (lepíme, stříháme), vyrábíme prostorové skládání z papíru a vystřihovánky</p>
3. Hudební	<p>zpíváme lidové písničky o jaru, provádíme pohybové hry se zpěvem, konáme pěveckou soutěž, doprovázíme na Orffovy nástroje, posloucháme písňe a hudbu</p>	<p>+ nacvičujeme táborevé písni</p>	<p>+ procvičujeme sólový a sborový zpěv, rozlišujeme písňe lidové a umělé, posloucháme hudební hádanky, hrajeme hry se zpěvem, nacvičujeme lidové tance (polka, mazurka), hrajeme na dětské hudební nástroje (triangl, tamburína...)</p>
4. Přírodovědná	<p>všimáme si změn v přírodě na jaře, pozorujeme a vyprávíme si o životě zvířat (zrození mláďat, návrat ptáků z teplých krajin), chodíme do jarní přírody, chráníme přírodu (nelámeme větve, netrháme</p>		<p>+ povídáme si o významu ovoce a zeleniny pro člověka, uspořádáme výstavku jarních květin</p>

	květiny, nerušíme zvěř), - Den Země pečujeme o květiny, poznáváme je, přesazujeme je, zaléváme... všímáme si jarních zahrádek		
5. Dopravní	<p>utužujeme si základní pravidla a chování na komunikacích, víme o částech komunikace (vozovka, krajnice, chodník), učíme se chodit v organizované skupině (chůze ve dvojicích, první a poslední, důraz na kázeň a maximální opatrnost), fixujeme si základní pojmy (vlevo, vpravo, nahore, dole, za, před...), rozlišujeme vhodná a nevhodná místa pro dětské hry</p>	<p>+ znalosti z 1. třídy prohlubujeme</p>	<p>+ dáváme důraz na samostatnou cestu do školy a ze školy (vlastní bezpečnost) sledujeme provoz na křižovatce, opakujeme si dopravní značky, učíme se, co základní dopravní značky znamenají (přikazují, zakazují...), víme, jak se chovat v hromadných dopravních prostředcích, informujeme o základních pravidlech jízdy na kole v silničním provozu, popisujeme jízdní kolo a jeho povinného vybavení</p>
6. Sportovní	<p>posilujeme organismus pobytem v přírodě, na hřišti, na zahradě, hrajeme tradiční jarní hry (sportovní, štafetové, závodivé hry), při kterých zachovávaní bezpečnostní pravidla a dodržujeme pravidla sportovního chování (pomůcky: míče, švihadla, lavičky...), soutěžíme v družstvech venku i v tělocvičně, dbáme na osobní hygienu po TV, chodíme do lesa a parku (turistika, šipkovaná...), překonáváme přírodní překážky, uvědomujeme si význam pohybových činností v rámci režimu dne, apelujeme na význam vytrvalosti a rozumného tréninku (nepřepínání sil, správné rozvržení sil)</p>		
7. Estetická	<p>upravujeme oddělení (jarní výzdoba), dbáme na pořádek ve skříňkách a v šatně, dbáme o svůj vzhled, všechny své věci, provádíme týdenní hodnocení práce dětí a jejich chování, všímáme si změn v oblékání, oděv přizpůsobujeme teplotě a změnám</p>	<p>+ absolvujeme vycházky, při kterých si všímáme svého okolí, všímáme si jarní přírodu a zvyků s jarem spojených (vynášení smrtky, stavění májky, koledování...)</p>	

	počasí	
8. Společenská	<p>dodržujeme řád školy a ŠD, hygienické návyky a pečujeme o zdraví, upevňujeme základní návyky při stravování a stolování, utužujeme kolektiv, (kamarádství, sebepoznání), zapojujeme všechny děti do kolektivu, apelujeme na zásady zdraví</p>	<p>+ snažíme se pomáhat mladším spolužákům, upevňujeme hygienické a stravovací návyky, podílíme se na činnostech, které konáme ve prospěch kolektivu (úprava ŠD a okolí), nacvičujeme jednoduché situace, při kterých jednáme s dospělou osobou (dodržujeme společenské normy, a slušné chování), účastníme se přiměřeného jarního úklidu po zimě (Den Země), shrabování trávy, úklid odpadků a jeho třídění (celoročně), dbáme na svědomité vykonávání služeb a přidělených funkcí (soustavná péče o pořádek v oddělení)</p>

Léto (květen, červen)

Zájmová činnost ŠD	I. ročník	II. ročník	III. ročník
1. Výtvarná	<p>poznáváme barvy a hrajeme si s nimi, (vybarvujeme, obtahujeme, zapouštíme), MDD – dětská ztvárnění (kreslení, modelování) – co nás čeká o prázdninách a jak se na ně těšíme (plánujeme), kreslíme křídami na chodník</p>		
2. Pracovní	<p>skládáme, lepíme, stříháme, vyrábíme drobné výrobky z přírodnin v přírodě na vycházkách (stavíme domečky)</p>	<p>+ vyrábíme dárky ke Dni matek</p>	<p>+ lepíme krabice z kartónu na drobné školní pomůcky, opravujeme hračky, krabice, pomáháme při přípravě tábora</p>
3. Hudební	<p>opakujeme písničky z MŠ a 1. třídy, rytmus, hudebně pohybové tanečky, nacvičujeme nové písničky, posloucháme písničky,</p>	<p>+ opakujeme písně z 1. třídy, hrajeme hudební hry, pořádáme pěvecké soutěže, a rytimizujeme, nacvičujeme táborové písně, procvičujeme sólový a sborový zpěv, rozlišujeme písně lidové a umělé, posloucháme hudební hádanky, hrajeme hry se zpěvem, nacvičujeme lidové tance (polka, mazurka), doprovázíme se na dětské hudební nástroje</p>	
4. Přírodovědná	<p>všimáme si změn v přírodě, chodíme do letní přírody, pozorujeme a vyprávíme si o životě zvířat, chráníme přírodu (nelámeme větve, netrháme květiny, nerušíme zvěř), rébusy, doplňovačky, soutěže</p>		<p>+ chodíme na vycházky do letní přírody, dodržujeme zásady ochrany přírody, nevhodné chování poznáme, seznamujeme se s možným nebezpečím v přírodě (uškntutí, vzteklna, klíšťata, otrava houbami a jedovatými rostlinami, bodnutí hmyzem, úžeh a úpal...) orientujeme se v rámci prvouky (S, J, V, Z)</p>
5. Dopravní	<p>znalosti z 1. třídy prohlubujeme (chování na komunikacích, víme o částech komunikace (vozovka, krajnice, chodník), učíme se chodit v organizované skupině (chůze ve dvojicích,</p>		<p>+ dáváme důraz na samostatnou cestu do školy a ze školy (vlastní bezpečnost),</p>

	<p>první a poslední, důraz na kázeň a maximální opatrnost), fixujeme si základní pojmy (vlevo, vpravo, nahore, dole, za, před...)</p>	<p>sledujeme provoz na křižovatce, všímáme si dopravních značek učíme se, co základní dopravní značky znamenají (přikazují, zakazují...), víme, jak se chovat v hromadných dopravních prostředcích, dbáme na bezpečnost během prázdnin a snažíme se úrazům předcházet, opakujeme zásady první pomoci, seznamujeme se s vhodnými místy pro letní hry</p>
6. Sportovní	<p>posilujeme organismus pobytem v přírodě, na hřišti, na zahradě, hrajeme sportovní, štafetové, závodivé hry, při kterých zachováváme bezpečnostní pravidla a dodržujeme pravidla sportovního chování (pomůcky: míče, švihadla, lavičky...), soustředíme se na letní aktivity venku (cesta za pokladem, šipkovaná, aktivity k MDD), soutěžíme v družstvech venku i v tělocvičně, dbáme na osobní hygienu po TV vyprávíme si o různých druzích letních sportů, příležitostně sledujeme a hovoříme o různých sportovních kláních v TV (olympiáda, MS, ME...)</p>	
7. Estetická	<p>upravujeme oddělení, dbáme na pořádek ve skříňkách a v šatně, dbáme o svůj vzhled, všechny své věci, provádíme týdenní hodnocení práce dětí a jejich chování</p>	<p>+ absolvujeme vycházky, při kterých si všímáme svého okolí a jeho změn v létě zdůrazňujeme důležitost ochrany hlavy (očí, obličeje, kůže...) proti slunečnímu záření</p>
8. Společenská	<p>dodržujeme řád školy a ŠD, hygienické návyky a pečujeme o zdraví, upevňujeme základní návyky při stravování a stolování, utužujeme kolektiv, (kamarádství, sebepoznání), zapojujeme všechny</p>	<p>+ snažíme se pomáhat těm, kteří to potřebují (mladším, starým lidem, slabším, nemocným, handicapovaným), upevňujeme hygienické a stravovací návyky podílíme se na činnostech, které konáme ve prospěch kolektivu (úprava ŠD a okolí) nacvičujeme jednoduché situace, při kterých jednáme s dospělou osobou (dodržujeme společenské normy, a slušné chování),</p>

děti do kolektivu,
apelujeme na zásady
zdravení,
dodržujeme zásady
bezpečného chování
na koupalištích a u
vody

hodnotíme plnění vykonávaných služeb,
zkoušíme kritizovat – sebekritizovat
snažíme se v rámci možností chyby
odstraňovat

Témata a tematické okruhy pro II. období (4. a 5. ročník) (roční plán práce ŠD)

1. Místo, kde žijeme

Náš domov

U nás doma:

- vyprávíme si o životě naší rodiny
- kreslíme a malujeme, jak trávíme s rodiči náš společný volný čas
- ptáme se, kdo co dělá v našich rodinách – kresba, malba, koláž

Náš dům:

- popisujeme byty/domy, v nichž bydlíme, a jejich zařízení
- stavíme náš dům ze stavebnicových dílů
- stavíme si ideální dům, v němž bychom chtěli v budoucnu bydlet
- zařizujeme si náš pokoj – nábytek a další vybavení vystřihujeme, sestavujeme různé varianty a celek dokreslujeme

Škola

Naše škola není bludiště:

- procházíme školou a představujeme si, že je bludištěm, v kterém se orientujeme
- pátráme, co skrývají odborné pracovny a kabinety naší školy
- povídáme si s ředitelem školy na téma „ Jak se řídí škola“
- zjišťujeme, kdo všechno v naší škole pracuje (setkání s nepedagogickými zaměstnanci naší školy)
- navštívujeme školní kuchyni, už víme, jak se připravuje oběd pro školní jídelnu
- zkusíme vařit – připravit svačinu
- zamýšlíme se nad tím, co je v naší škole hezké, co bychom rádi změnili – píšeme reportáž o naší škole a ilustrujeme ji
- projektujeme ideální třídu, která by se nám líbila a do níž bychom rádi chodili, návrhy výtvarně zpracujeme
- zdobíme prostory školní družiny, vymýšlíme a kreslíme logo družiny
- hledáme ve škole nebo v jejím blízkém okolí „ukrytý poklad“ – orientační soutěž

Škola – stánek vzdělání:

- čteme na pokračování, ptáme se, dáváme si hádanky, domýšlíme konce kapitol, vedeme fiktivní rozhovory s hrdiny
- představujeme si, co bychom viděli skrytou kamerou ve třídě (při vyučování, i o přestávce) – pracujeme ve skupinách nebo ve dvojicích, které dostanou čas na přípravu, potom scénky předvádíme ostatním

Cesta do školy:

- povídáme si o cestě do školy a domů, ptáme se na bezpečnost cesty každého z nás do školy
- zajímáme se o dopravní značky v našem okolí – procházíme ulicemi, určujeme značky a jejich význam (o čem nás informují, co nám nařizují, co nám dovolují, zakazují ...)
- při vycházce sledujeme dodržování pravidel silničního provozu a uvědomujeme si příčiny dopravních nehod
- soutěžíme ve znalosti dopravních značek a předpisů
- vyrábíme si dopravní značky
- orientujeme se v mapě, hledáme v internetové fotomapě (najdeme náš dům, školu, cestu do školy, spojení vlakem, autobusem atd.)

Čím jezdíme a čím můžeme jezdit:

- plánujeme nejkratší cestu ze školy na vlakové nádraží, na autobusovou zastávku - používáme mapku města a popisujeme cestu
- vyhledáváme spojení do různých míst (pracujeme s vývěskami, jízdními řády)- vycházka na vlakové nádraží
- výtvarně znázorňujeme různé hromadné dopravní prostředky
- hrajeme si na přepravu vlakem, autobusem, jsme v roli cestujícího dítěte, dospělého, revizora...

Chodec, cyklista:

- soutěžíme ve znalostech z dopravní výchovy
- zjišťujeme, co nesmí chybět na našem kole – beseda s názornými ukázkami

Naše město

Město, v němž žijeme:

- na vycházkách hledáme zajímavosti našeho města (budovy, památky, stromy, sochy, pomníky, vodní toky, nápisy na sídlech institucích, dominanty)
- kreslíme a malujeme místa, kde je nám dobře, kam rádi chodíme (přírodní zákoutí, hřiště památky atd.)
- společně výtvarně zobrazujeme naše město – někdo maluje domy, jiný stromy, další sochy... vše potom vystříháme a sestavíme kolektivní výtvarné dílo
- vymýšlíme, jak by mohlo vypadat ideální město – kolektivní skládanka z obrázků nebo ze stavebnic
- stavíme naše město z kostek
- hrajeme si na průvodce naším městem, popisujeme a ukazujeme, kudy se hosté dostanou k městskému úřadu, poště, k nejbližšímu zdravotnickému zařízení nebo ke knihovně, kudy se jde do restaurací, obchodů...

Návštěvníci:

- seznamujeme se s prací městského úřadu – exkurze a beseda se zaměstnanci
- besedujeme se zastupitelem nebo starostou obce o znaku obce, o její správě, o činnosti zastupitelů
- seznamujeme se s posláním – pošty, knihovny, domova důchodců, místa postupně navštěvujeme

- povídáme si o institucích v našem městě, namalujeme, co jsme viděli a zažili, výtvarné práce vystavíme v prostorách ŠD
- hrajeme si na návštěvníky našeho města, kteří se ptají, kde u nás najdou různé zajímavosti (druhá skupina pro ně připravuje program)

Jak žijeme:

- na vycházkách si povídáme o tom, kde v našem městě pracují a co dělají dělníci, prodavači, zemědělci, lékaři, zdravotní sestry, řidiči, úředníci...
- kreslíme, čím bychom chtěli být
- hledáme zdůvodnění, proč jsme si vybrali nakreslené povolání důvody zapisujeme a porovnáváme je
- zjišťujeme, co musíme umět pro výkon vybrané profese

Naši pomocníci:

- besedujeme na téma „Ten dělá to a ten zas tohle“, zajímáme se o služby v místě bydliště (kadeřnictví, restaurace...)
- nakupujeme a prodáváme – hra na prodavače a kupující

Ztráty a nálezy:

- představujeme si, jak bychom se zachovali, kdybychom se ztratili – přehráváme scénky
- zamýšlíme se, co bychom učinili, abychom našli malého kamaráda, který se ztratil
- předcházíme nepříjemné situaci, že bychom zabloudili nebo se ztratili – na vycházce hledáme orientační body a jdeme podle nich
- hrajeme si na Ztráty a nálezy (našli/ztratili jsme doklady, peněženku, klíče)...

Ochránci pořádku:

- besedujeme o práci příslušníků policie a o porušování zákona (alkohol, drogy, krádeže ...), ptáme se, jak takovému trestnému jednání předcházet
- navrhujeme propagační plakát s tématem NE alkoholu a drogám
- besedujeme s příslušníkem policie o jeho práci, předem si písemně připravíme otázky

Na poště:

- posíláme dopisy, hrajeme si na doručovatele, při exkurzi zjišťujeme, co všechno musí umět zaměstnanec pošty
- hledáme dům podle adresy (jak ji hledá adresát, jak se číslují domy...), na budovách hledáme popisná a orientační čísla
- navrhujeme známky s místními motivy (na pohled, na doporučený dopis...)

Cesta do knihovny – cesta za dobrodružstvím:

- jdeme navštívit knihovnu
- ptáme se knihovnice, které knížky si žáci nejraději půjčují (knihovnice nám vysvětluje rozdíly mezi žánry, které si žáci oblíbili)
- besedujeme o naší nejoblíbenější knize, povídáme si o ilustracích, které ji doplňují, přineseme ji ukázat ostatním dětem
- diskutujeme o hrdinech, o nichž rádi čteme, seznamujeme ostatní s naší domácí knihovničkou
- čteme pověsti a příběhy z našeho regionu
- z různých materiálů tvoříme postavičky z pohádek, které jsme si oblíbili

- vyrábíme obal na knihu, obalujeme ji, tvoříme záložku do knihy
- vymyslíme krátké příběhy s ilustracemi – vyrábíme knihu

Jsmé básníky, zpěváky, novináři:

- hledáme básničky, písničky o našem městě, kraji, soutěžíme ve znalostech i ve zpěvu
- společně skládáme básničku nebo písničku o našem městě
- zpracujeme událost ze života družiny jako senzační zprávu
- připravujeme „televizní soutěž“ ve znalostech o našem městě (historie, současnost, přírodovědné zajímavosti...)

Objevitelé:

- Na vycházce hledáme zajímavá místa, historické budovy..., potom je malujeme
- provedeme mladší kamarády městem a připravíme si krátký výklad o zajímavých místech, naplánujeme společný víkendový výlet (včetně občerstvení, kontroly příruční lékárničky ...)

Za humny

Výlety do blízkého i vzdáleného světa:

- kreslíme plánek nejbližšího okolí
- na plánu společně hledáme známá místa a označujeme je symboly, které je budou dobře charakterizovat
- vybíráme si blízké místo, na které dojdeme podle našeho plánu, hledáme nejkratší (nejvýhodnější) cestu
- stavíme krajinu z písku, kamínků, větviček apod. (hrad a okolí, hory, město s dálnicemi, vesnici a pole...)

Cestou necestou:

- seznamujeme se s mapovými značkami, učíme se je poznávat
- soutěžíme ve vyhledávání značek na libovolných mapách a kreslíme je
- učíme se určovat světové strany, používáme k tomu různé postupy

Jsem Čech, vím, kde žiji:

- cestujeme prstem po mapě „navštěvujeme“ známá místa, kde někteří z nás již byli a vyprávíme si o jejich zvláštích
- odpovídáme v anketě – kde a kdy bych chtěl žít a proč, kam bych se chtěl podívat
- sestavujeme mapu České republiky z různých materiálů
- soutěžíme, kdo zná více slov od určitých písmen (jméno města, hradu, rostliny, zvířete...), zajímáme se o vlajky států, které si zapíšeme podle abecedy a kreslíme je

Tradice našeho města

Jak bylo dříve – naše historie:

- čteme si pověsti našeho regionu, besedujeme o historii města
- hledáme místa, kde k událostem podle pověstí došlo

- ilustrujeme přečtené pohádky nebo pověsti
- dramaturgizujeme jednoduché pověsti
- kreslíme znak města, povídáme si o jeho historii
- porovnáváme život v minulosti a současnosti

Masopust:

- vyprávíme si, co jsou masopustní zvyky
- vyrábíme si masopustní masky
- pořádáme karneval, tančíme v maskách

Vítáme jaro:

- vyrábíme Moranu, učíme se písničky související s vynášením smrčky
- besedujeme o lidových tradicích a zvycích týkajících se jara, čteme úryvky z knížek, v nichž se o nich vypráví
- vyrábíme tradiční zvykoslovné předměty ze slámy, lýka atd.
- zpíváme písně o jaru a tančíme při hudbě

Slet čarodějnic:

- vyhlašujeme soutěž o „čarodějnici roku“, měníme se v čarodějnice
- kreslíme, případně vyrábíme čarodějnice
- připravujeme diskotéku a zábavné soutěže

Tradiční místní slavnost (poutě, posvícení ...)

- vyprávíme si o našich místních slavnostech a zvycích
- připravujeme slavnostnosti u nás v družině, získáváme recepty na tradiční pečivo

2. Lidé kolem nás

Rodina

Vizitka naší rodiny:

- besedujeme o tom, co očekáváme od rodičů a co očekávají oni od nás
- představujeme povolání našich rodičů, pantomimicky je předvádíme nebo kreslíme

Do rodiny patří také dědeček a babička:

- povídáme si o našich prarodičích
- zjišťujeme, kdy mají naši prarodiče jmeniny a narozeniny – připravujeme jim přáníčka
- čteme z knížek, v nichž se vypráví o životě prarodičů, hledáme písničky s tímto tématem a zpíváme je, ptáme se, kde a jak žijí naše babičky a dědečkové
- představujeme jejich povolání, hrajeme si na řemesla a jejich zaměstnání, předvádíme je v malých scénkách

Nezapomínáme na naše sestřenice, bratrance, strýce a tety:

- povídáme si o naší širší rodině
- vzpomínáme na větší setkání našich příbuzných, vyprávíme si zážitky z tohoto rodinného srazu
- jak se nazývají příbuzní naší rodiny (kdo je bratranec, sestřenice, švagr, strýc...)

Den matek:

- besedujeme o tom, co pro nás znamenají naše maminky, kreslíme, čím se doma zabývají, co pro nás dělají...
- vyrábíme maminkám dárky pro radost

Co vyprávěly peníze:

- společně tvoříme příběh o pouti stokoruny, ptáme se odkud vyšla, kam se dostala, co zažila, jak byla využita
- besedujeme o tom, co je to plýtvání (jídlem, penězi, energií), ptáme se, jak můžeme šetřit a čím vším se dá šetřit
- vyrábíme (kreslíme, vystřihujeme) si „své“ peníze s motivy oblíbených zvířat, květin...
- hrajeme si na prodávající a kupující (využíváme kouzelná slovíčka „prosím“ a „děkuji“, zkusíme reklamovat výrobek)

Kamarádi

Mí kamarádi:

- sestavujeme CHARTU družiny – pravidla soužití, žebříčky hodnot...
- besedujeme o našem teritoriu, hrajeme hru „Místo po mé pravici je volné, byl bych rád, kdyby tam seděl(a)....., protože"
- hrajeme si scénky na téma „Čím si kamarádi dělají radost“

- hrajeme si na malíře a malujeme portrét kamaráda
- kreslíme portréty našich vrstevníků a vysvětlujeme, proč jsou našimi kamarády
- z vystříhaných namalovaných podobizen vytváříme skupinový portrét naší družiny
- při hře zjišťujeme, jak se známe (poznáme kamaráda po hlase nebo po hmatu, máme-li zavázané oči...)
- povídáme si o rozdílu mezi slovy kamarád a spolužák
- vyprávíme ostatním o našem nejlepším kamarádovi a o dobrých vlastnostech, kterých si vážíme na lidech
- každý z nás napíše, co se mu na kamarádech líbí (papír přehneme formou harmoniky a podáme dál), nakonec vše přečteme
- učíme se na výkonech a chování každého spolužáka najít něco pěkného, za co ho pochválíme (na každém spolužákovi něco oceníme, něčím je zajímavý)

Učíme se toleranci a pořádku:

- kriticky hodnotíme prostory školní družiny a společně se domluvíme, čím můžeme vylepšit její vzhled
- hrajeme si na malého pomocníka – hledáme, kde mohou žáci našeho věku pomáhat, besedujeme o tom, proč máme/nemáme kladný vztah ke spolužákům, dospělým, ke společenským hodnotám ...
- přemýšlíme o vandalismu, opravujeme poškozené hry, uklízíme si školní tašky, věnujeme se sebeobslužné práci

Nejsme všichni stejní:

- uvědomujeme si, v čem a jak jsou znevýhodněni někteří lidé (psychicky, tělesně)
- zkoušíme se dorozumět jen odezíráním, abychom se vcítili do situace neslyšících lidí
- představujeme si pocity nevidomého člověka (máme zavázané oči a ostatní nás navigují, kudy máme jít, se zavřenýma očima hádáme, odkud se ozývá zvuk)
- ve dvojicích zkoušíme role nevidomého a jeho průvodce
- zkoušíme malovat ústy, jako to musí dělat někteří postižení lidé
- cvičíme hmat (poslepu určujeme předměty, které jsme předtím vložili do krabice)
- orientujeme se v prostoru – zkoušíme na hřišti poslepu dojít k cíli

Všude žijí lidé:

- čteme si pohádky z různých světadílů, ilustrujeme pohádkové příběhy z dalekých krajů
- povídáme si o národních jídlech typických pro určité země, určujeme, odkud k nám asi bylo dovezeno exotické ovoce, ochutnáváme některé druhy tohoto ovoce
- naučíme se hru dětí z jiných kontinentů
- vyrábíme pohádkové masky, improvizované černošské bubínky, indiánská hrkadla a vše potom využijeme při karnevalu s motivy cizokrajných pohádek
- participujeme na dlouhodobém školním projektu „Adopce na dálku“

Svátky a oslavy

Každý den má někdo svátek:

- seznamuje se se jmény v kalendáři a zapíšeme si všechny spolužáky, kteří budou mít v tomto školním roce svátek, abychom jim mohli blahopřát
- vyrábíme přání pro oslavence, připravujeme pohoštění na oslavu
- přemýšlíme, jak bychom jim nejlépe poblahopřáli při různých příležitostech, ukazujeme si písemná blahopřání, která jsem sami dostali
- vyzdobíme hernu, v níž se bude konat setkání s oslavencem

Náš karneval:

- tvoříme pozvánky, plakáty pro spolužáky, pedagogy, rodiče
- vyrábíme masky a doplňky k nim
- učíme se tanečky na karnevalovou slavnost
- bavíme se na karnevalu
- po karnevalu vystavujeme masky, které měly největší úspěch
- kreslíme to, co se nám na karnevalu líbilo

Čas adventní:

- vyrábíme Mikuláše, čerty, anděly
- vnímáme začínající atmosféru Vánoc, čteme si v knížkách o Vánocích, vyprávíme si o smyslu adventní doby
- společně vyrábíme adventní věnec, každý týden posedíme u zapálené svíčky, vyprávíme si naše rodinné vánoční příběhy (100 procentně dodržujeme bezpečnostní pravidla při manipulaci s ohněm!)
- připravujeme si dárky na besídku, scénky na vystoupení, vyzdobíme si třídu

Kouzelný čas Vánoc:

- vyprávíme si o vánočních zvycích, které se zachovaly dodnes, zvláště o těch, které dodržujeme v naší rodině
- učíme se koledy a nacvičujeme pásmo k vystoupení
- na vycházkách pozorujeme výzdobu města, domů a obchodů
- vyrábíme vánoční ozdoby z různých materiálů
- pečeme a zdobíme perníčky, vyrábíme figurky z vizovického těsta
- vytváříme betlém
- zdobíme třídu vánočními motivy, společně zdobíme vánoční stromeček
- učíme se ozdobně balit dárky
- vyrábíme přáníčka k Vánocům a jmenovky k dárkům
- zkoušíme vánočky zvyky – dbáme na bezpečnost
- zpíváme koledy u stromečku
- uspořádáme vánoční besídku, obdarováváme se dárečky

Velikonoce:

- čteme si o národních a místních zvycích spojených s jarem
- malujeme a zdobíme kraslice (vosk, batika, nalepování atd.)
- zdobíme třídu a okna symboly Velikonoc (kreslíme, vystřihujeme)
- učíme se velikonoční koledy
- uspořádáme „družinovou pomlázku“

Den učitelů a ostatních pedagogů:

- pátráme ve školních, domácích knihovnách, na internetu, kdo to byl J. A. Komenský (četba zajímavostí o jeho životě)
- připravujeme pásmo básniček a písniček pro naše učitele (družinová besídka)
- vyrábíme drobné dárečky pro učitele a ostatní pracovníky školy – vše ke Dni učitelů

Náš den „D“:

- povídáme si o významu Dne dětí, plánujeme, jak ho oslavíme (zábavné odpoledne, diskotéka, sportovní klání...)
- připravujeme vystoupení na oslavu Dne dětí
- soutěžíme a závodíme
- tančíme na diskotéce
- obstaráme občerstvení

Jak se správně chovat

Známe kouzelná slovíčka:

- besedujeme o „kouzelných“ slovech (děkuji, prosím, omlouvám se) a o jejich významu, vymyslíme si drobné příběhy, v nichž tato slovíčka hrají významnou roli
- hrajeme scénky s kouzelnými slovíčky (a taky bez nich)
- hrajeme si a učíme se správně zdravit, podat ruku, požádat o něco, poděkovat, zeptat se, zda je volné místo v restauraci, ve vlaku...

Člověk mezi lidmi:

- v knihovně si půjčíme knížku o společenském chování a ve scénkách si podle ní cvičíme etiku
- povídáme si, čím můžeme druhého potěšit – dárkem, pochvalou, chováním, úsměvem, denně si uvědomujeme, že se máme chovat slušně a laskavě
- uvažujeme, které dárky je vhodné/nevhodné darovat při různých příležitostech kamarádům či dospělým (učíme se předávat bonboniéru, kytici, potřást rukou...)
- cvičíme krokové variace jednoduchých tanců
- připravíme si diskotéku, vybereme hudbu a učíme se diskotance (hip - hop...)
- besedujeme o tom, jaké chování očekávají dívky od kluků a kluci od dívek, jaké děti od dospělých a dospělí od dětí
- hrajeme si na vyřizování drobných vzkazů, vstupování do úředních místností, hodnotíme naše chování ve školní jídelně

Návštěva divadla, koncertu:

- čteme další stránky ze slabikáře společenského chování o návštěvě divadla, koncertu...
- vybíráme vhodný oděv na kulturní představení, prohlížíme módní časopisy
- besedujeme o nástrojích v orchestru, posloucháme hudební ukázky
- soutěžíme v poznávání hudebních nástrojů podle tvaru a zvuku

- malujeme hudební nástroje
- hrajeme scénky s náměty „Přicházíme do divadla“, „Opozdili jsme se“, učíme se, kdy tleskat, jak se chovat o přestávce

Cestou necestou:

- na příkladech si připomínáme vhodné a nevhodné chování v dopravních prostředcích, na silnicích, hovoříme o následcích dopravní nekázně
- hrajeme scénky na téma „Jak se máme/nemáme chovat při cestě vlakem, autobusem...“
- Na vycházkách zdokonalujeme a procvičujeme chování na chodníku, na silnici, na přechodech, při nákupech, v dopravních prostředcích

Mluvíme správně?:

- cvičíme si jazyk pomocí jazykolamů, dechových cvičení
- pomocí říkadel a básniček cvičíme rytmus a melodii jazyka
- vyprávíme s pohádky a příběhy ze života
- dramatizujeme jednoduché pohádky a příběhy pro mladší spolužáky
- čteme s porozuměním a se správnou artikulací z knih a časopisů pro poslech ostatním

Řekni to i beze slov:

- vyprávíme si o využití lidského těla k neverbální komunikaci, pracujeme s gesty a mimikou
- pantomimicky předvádíme povolání, sporty, pocity
- pantomimicky vyjadřujeme děje či situace ze známých pohádek

V restauraci a u stolu:

- seznamujeme se s pravidly slušného chování ve veřejných prostorách
- cvičíme se ve správném stolování
- zdobíme slavnostní stůl (aranžujeme květiny, skládáme ubrousky, aranžujeme mísy ovoce a sladkostí...)
- soutěžíme (v družstvech) v prostírání a chování u stolu

V naší jídelně:

- při stolování dodržujeme základní hygienické návyky a hodnotíme vzájemně naše chování u stolu
- dodržování zásad správného stolování procvičujeme denně ve školní jídelně
- kulturní prostředí si připravujeme i při svačinách, o to více nám pak chutnají

Co jsem viděli a slyšeli ve sdělovacích prostředcích:

(základy mediální výchovy)

- povídáme si o pořadech v televizi, v rozhlase, doporučujeme si vhodné pořady, argumentujeme proč se nám líbí
- vybíráme známé filmy a snažíme se domyslet, jak jinak mohl jejich děj pokračovat, uvažujeme o různých variantách, hrajeme si na scénáristy
- porovnáváme realitu (naši zkušenost) s některými filmovými příběhy
- připravíme si vědomostní televizní soutěž a zahrajeme si ji
- výtvarně ztvárníme pořad určený dětem, napíšeme vše jako krátký scénář

3. Lidé a čas

Náš denní režim

Co vše stihneme během dne:

- vyprávíme si o zásadách pravidelného denního režimu, učíme se rozlišovat povinnosti a zábavu
- kreslíme, co nás nejvíce baví, co nás baví méně, čemu věnujeme nejvíce času, co musíme dělat každodenně, nad kresbami debatujeme
- při hře vyrábíme jednotlivé činnosti denního režimu, přiřazujeme k nim vhodnou denní dobu a odhadujeme, jak dlouho se jim většinou věnujeme
- besedujeme o čase, který lidé promarní, uvádíme příklady, kdy čas využíváme špatně
- představujeme si, co by se stalo, kdyby přestal fungovat čas (řád) – jak by jezdily vlaky, jak by vysílala TV, jak by se učilo ve škole bez rozvrhu hodin, vymýšlíme modelové situace
- společně připravujeme týdenní plány činnosti naší školní družiny
- plánujeme náš odpočinek po příchodu ze školy, formou kvízu zjišťujeme, čemu říkáme aktivní odpočinek

Jak jsme prožili včerejší den:

- besedujeme o možnostech správného využívání času, inspirujeme se u jiných lidí
- vypravujeme si drobné příběhy, v nichž se střídají příjemné i nepříjemné události
- plánujeme správný režim jednoho běžného dne, týdne (soutěž v družstvech)
- besedujeme na téma „Jak jsem trávil víkend“, malujeme, co jsme zažili a navrhujeme program pro další víkendy
- kolektivně vytváříme leporelo našich činností ve školní družině

Náš kalendář:

- tvoříme roční kalendář důležitých akcí družiny
- připravujeme společné náměty pro vycházky v jednotlivých ročních obdobích
- opakovaně si připomínáme, co se nám líbilo v přírodě, kreslíme obrázky s těmito motivy

Kdy se nejlépe připravíme do školy:

- seznamujeme se s křivkou výkonnosti člověka v průběhu dne a podle ní navrhujeme postup při přípravě na vyučování
- využíváme didaktické hry, při nichž si cvičíme paměť, pozornost, postřeh, soustředěnost a tvořivé myšlení
- využíváme počítač pro získávání mnoha informací, pracujeme s didaktickými hrami
- vzájemně si sdělujeme, které vyučovací předměty máme nejraději, besedujeme nad důvody této obliby

Měření času:

- ukazujeme si měřidla času, půjčujeme si knihy o měření času v historii lidstva
- kreslíme, malujeme různá měřidla času
- besedujeme nad rozdíly různých časových pásem
- na vycházce pozorujeme věžní hodiny
- vyrábíme si z papíru vlastní papírové hodiny s pohyblivými ručičkami, využíváme je pro určování a odhadování času

Dochvilnost je výsadou králů:

- vyprávíme si příhody, v nichž měl význam čas
- diskutujeme na téma „Co znamená přijít pozdě/včas“, vážíme si svého volného času i času druhých, hledáme, co nás o čas okrádá a čím zdržujeme sebe, rodiče, kamarády, sousedy
- besedujeme o nebezpečí spěchu, který často přinese zbytečná zranění
- v jízdám řádu vyhledáváme spojení, uvědomujeme si význam dochvilnosti a přesnosti
- připravujeme výstavku fotografií a obrázků na téma „My a čas“, na nichž čas hraje důležitou roli

Co jsme dělali v našem volném čase:

- ohlížíme se za prázdninami, shromáždíme pohlednice a obrázky z míst, která jsme navštívili, a povídáme si o nich, z pohlednic tvoříme prázdninový vláček
- tvoříme víkendový zápisník, zaznamenáváme si, co jsme prožili v sobotu a v neděli, kde jsme byli apod., zápisy doplňujeme nalepenými vstupenkami, prospekty a obrázky
- před prázdninami si připravíme plán všech aktivit, kterým se chceme v létě věnovat, popisujeme je a malujeme, sestavujeme kalendář, po prázdninách porovnáváme naše plány s tím, co jsme skutečně dělali a prožili

Jak se lidé mění

Když jsme byli malí:

- prohlížíme si fotografie známých i neznámých lidí, hledáme rozdíly typické pro jednotlivá věková období
- chronologicky řadíme fotografie/obrázky osob, které představují jednotlivé fáze života
- besedujeme o tom, co může člověk v jednotlivých věkových obdobích zažít a naučit se
- vyprávíme si nejzajímavější příhody z našeho raného dětství a malujeme se
- navštívíme mateřskou školu (srovnáváme, co umíme my a co děti ze školky)

Když velcí byli malí:

- navštěvujeme Domov důchodců
- připravíme pro ně vystoupení a předvedeme jim je
- vyrábíme dárečky pro seniory a předáváme jim je

Jak se mění věci, budovy, město

Změny města:

- sbíráme pohlednice a fotografie našeho města, ulice, školy a hledáme změny za posledních deset, dvacet, padesát, sto let
- na vycházce srovnáváme současný stav domů, ulic, parků apod. s jejich podobou na starých pohlednicích a fotografiích
- připravíme výstavku pohlednic, fotografií na téma „Jak se měnilo naše město“
- navštívíme kronikáře města a čteme si společně z kroniky, ptáme se na nejvýznamnější události v dějinách města

Kronika školy – družiny:

- besedujeme s nejstarším učitelem školy o životě školy v minulosti
- prohlížíme si kroniku školy, zjišťujeme kdo ji v minulosti vedl
- hledáme staré zprávy o naší škole

Z čeho se učili naši rodiče:

- pátráme po tom, jak vypadala škola, do níž chodili naši rodiče
- prohlížíme si staré školní fotografie, které jsme našli v knihách nebo v domácím albu
- prohlížíme si staré učebnice a čteme si z nich, prohlížíme si staré učební pomůcky

Jak pomáhaly děti doma dříve a jak je tomu dnes?:

- čteme si o životě žáků z různých společenských vrstev, o jejich povinnostech, o radostech a starostech, srovnáváme situaci s dneškem
- povídáme si o tom, jak pomáháme doma, vyprávíme/píšeme drobné humorné příběhy nebo hrajeme scénky s touto tematikou

Malý pomocník:

- besedujeme o domácnosti dříve a dnes (vybavení, nábytek, doplňky, spotřebiče)
- kreslíme moderní spotřebiče a navrhujeme některé pomocníky pro budoucnost
- vyprávíme si, jak nám technika pomáhá/škodí ve volném čase

Detektiv v šatníku:

- pořádáme přehlídku oblečení a oděvních doplňků na téma „Co se našlo v šatníku, co se dříve nosilo?“
- shromažďujeme staré věci denní potřeby, které používali naši rodiče a prarodiče, a uspořádáme výstavku těchto předmětů
- pořádáme módní přehlídku a napíšeme si k ní doprovodné komentáře (moderátoři z našich řad)

Putování časem:

- s pomocí rodičů a prarodičů shromažďujeme fotografie jednotlivých rodin a vzájemně si je ukazujeme, vyprávíme naše „slavné“ rodinné příběhy

- pořádáme výstavu fotografií spojenou s výstavou výtvarných prací na téma „Co se nám (doma nebo v obci) u nás líbí a co bychom rádi změnili k lepšímu“

- navštívíme muzeum – historickou expozici, požádáme o výklad pracovníci muzea

Naše město dříve a dnes:

- na vycházce sledujeme rozdíly mezi novostavbami a starými domy

- hledáme stavby staré jako my, jako naši rodiče, naši prarodiče

- vymýšlíme si a kreslíme domovní znamení, které by mohlo označovat náš dům

- kreslíme ulice a dominanty našeho města, tvoříme domy z krabic, stavebnic atd.

Lidé a minulost:

- čteme české pohádky, říkadla, básničky, hádanky, jazykolamy

- vyprávíme si, odpovídáme na otázky týkající se života v minulosti, ilustrujeme pohádky, hrajeme scénky z pohádek

- učíme se a zpíváme lidové písničky (využíváme Mánesovy a Alšovy obrázky)

- prohlížíme si staré časopisy o módě, bydlení, vaření, čteme časopisy pro žáky, které vycházely v době dětství našich rodičů

Jak se bydlelo:

- besedujeme nad encyklopedií bydlení

- pokusíme se namalovat oprýskané šedivé město a potom totéž jako opravené a barevné

- pátráme, jak se žilo na hradech a na zámcích – společně kreslíme, vystřihujeme, sestavujeme a lepíme, nejprve hrady a okolí, pak postavy (rytíře, dámy, koně ...), postavy vystřihujeme z papíru

- navštívíme starou část města a moderní sídliště – hodnotíme rozdíly

Řemeslná výroba u nás:

- zkusíme vyrobit některý z řemeslných výrobků (výšivky, kraslice ...)

4. Rozmanitost přírody

Příroda kolem nás – rostliny a živočichové

Jak se mění „náš“ strom:

- na vycházce pozorujeme přírodu, vybereme si k pozorování např. různé stromy a v knížkách a encyklopediích hledáme významné údaje o jejich růstu, pěstování, plodech atd.
- kreslíme určitý strom (květiny, krajinu) v jednotlivých ročních obdobích
- pomocí obrázků porovnáváme, jak se v jednotlivých ročních obdobích příroda mění
- využíváme listy a plody vybraného stromu pro koláže

Stavíme z přírodnin:

- při vycházce do přírody si upevňujeme pravidla chování v přírodě, sbíráme plody, přírodniny
- stavíme objekty (nejen domečky ze shromážděných přírodnin)
- vyrábíme z nich lesní strašidlo, skřítku... dáme postavám jména, vytváříme jim příběhy, povídáme si, jaké příběhy postavy zažily, pak je hrajeme
- otiskáváme listy – využíváme různé techniky pro výtvarné činnosti

Město v lese:

- učíme se poznávat hmyz
- čteme knihu Ferda Mravenec a kreslíme mravence i jiné brouky
- na vycházkách pozorujeme mraveniště a brouky, učíme se je poznávat a pojmenovávat
- učíme se chránit mraveniště
- stavíme sami mraveniště z jehličí, stavby porovnáváme

S hlavou v oblacích:

- při vycházkách pozorujeme život na stromech
- učíme se poznávat ptáky podle vzhledu a zpěvu
- kreslíme, modelujeme ptačí hnízdo s mláďaty
- besedujeme nad obrázky ptáků, využíváme videozáznamy a populárně naučnou literaturu
- krmíme ptáčky v zimě, víme, co jim chutná/škodí
- v zimě pozorujeme stopy ptáků ve sněhu
- sledujeme, kdy k nám přilétají různé druhy tažných ptáků, zjišťujeme, kdy a kam odlétají
- besedujeme s hajným o lese a jeho obyvatelích

Naše květiny:

- máme družinu samou květinu – povídáme si o různých druzích květin a o jejich podmínkách k životu
- pečujeme o květiny – pěstujeme, přesahujeme, zaléváme, už víme, že každá rostlina chce jinou péči a vyhovuje jí jiné prostředí

Jak se budí semínko:

- pozorujeme klíčení semínek
- kreslíme na proužky papíru „film“ na téma „Jak rostou naše sazeničky“
- čteme ukázkou z příběhu Jak Křemílek a Vochoomůrka zasadili semínko, vymyslíme si sami zaklínadlo, kterým se semínko zrodí a vzklíčí

Záhady pod kameny:

- z časopisů a jiných ilustrací si vytvoříme pexesa s obrázky živočichů, rostlin, brouků
- hrajeme (pexesa, kvarteta) s náměty živočichů a rostlin
- při vycházce sledujeme život pod zvednutými kameny
- sbíráme zajímavé kameny
- malujeme na obálky, které jsme si z venku donesli
- navrhujeme a zhotovujeme různé druhy šperků (z kamínků a jiných přírodnin)

Za dobrodružstvím přírody:

- soutěžíme v poznávání zvířat podle siluet
- ve skupinách doplňujeme názvy k siluetám vymyšlených zvířat
- soutěžíme ve vymýšlení názvů rostlin nebo zvířat začínajících určitými písmeny abecedy
- napodobujeme hlasy zvířat (jedni hlasy předvádějí, druzí hádají – pak se role vymění)
- určujeme rostliny podle výrazné vůně a hmatu (česnek, křen, mateřídouška...)
- soutěžíme ve skládání rozstříhaných obrázků zvířat, rostlin
- na vycházce do přírody poznáváme plody stromů podle hmatu, zkoušíme, jak skáče, žáka, jak se plazí had...

Práva zvířat:

- besedujeme o právech každého živočicha na život, vyprávíme si o útulcích pro zvířata, případně je navštívíme
- v rámci Dne proti hluku jdeme na vycházku do lesa a hrajeme např. hru Bzučím tiše!
- Zajímáme se o planetu Zemi a o chráněné živočichy
- v dubnu – Měsíci ptactva přemýšlíme o tom, co znamenají ptáci v našem životě a jak se o ně starat, v knížkách hledáme informace o právě přilétajících druhích
- při vycházce do lesa nasloucháme zvukům přírody, určujeme původce zvuků, tříbíme své smysly, pátráme po lesních produktech, které nás živí

Můj miláček – můj kamarád – zvířátka:

- vyprávíme si o domácích zvířatech a na základě vlastních zkušeností si vysvětlujeme, jakou péči vyžadují (přinášejí radosti i starosti)
- do třídy můžeme přinést některé domácí zvíře (kočku, morče, osmáka...), seznámíme se s ním a povyprávíme o něm
- kreslíme domácí mazlíčky a práce vystavíme
- získáváme informace z knih o životě zvířat v ZOO, ZOO navštívíme
- na vycházkách do přírody poznáváme, kteří živočichové žijí volně v našem okolí

- kreslíme, modelujeme své oblíbené zvíře, hovoříme o něm

Roční období

Příroda a my:

- besedujeme o ročních obdobích – sledujeme změny v přírodě, život zvířat, vztahy mezi nimi
- čteme si o přírodě a jejich proměnách
- učíme se písničky a básničky s přírodní tematikou
- v hudebních chvílkách zpíváme známé písničky o zvířatech a rostlinách, počasí apod., pokoušíme se o jejich jednoduchý pohybový doprovod
- dramatizujeme jednoduché pohádky se zvířecími hrdiny
- na vycházkách pozorujeme změny v přírodě a malujeme je
- na vycházkách pozorujeme a poznáváme živočichy, rostliny z obrázků, vědomosti procvičujeme při didaktických hrách

Podzim:

- soutěžíme v poznávání ovoce a zeleniny, podle hmatu, chutě, vůně
- vyrábíme draky
- v zahradách pozorujeme sklizeň ovoce a zeleniny, podzimní práce, besedujeme na téma „Jak uchovávat ovoce a zeleninu déle čerstvé“
- v kuchyňce si připravíme ovocný salát

Zima:

- pomáháme zvířátkům a ptákům přežít zimu, besedujeme s hajným
- pro zvířátka zdobíme v lese vánoční strom (jablíčka, mrkev, žaludy, kaštiny)
- pozorujeme prodej kaprů
- při vycházce sledujeme proměny přírody v zimě

Jaro:

- na vycházce pozorujeme jarní práce na poli a na zahradě
- kreslíme a malujeme první jarní květiny
- kreslíme mláďata domácích zvířat
- sbíráme léčivé byliny
- organizujeme kuličkádu
- zkusíme plést pomlázky, vyrobit píšťalky z mladého vrbového proutí

Týden, měsíc, rok:

- z barevných kartonů vyrábíme každý svůj týdenní kalendář a posunovacím okénkem označujeme dny v týdnu
- vyrábíme koláže charakterizující jednotlivé měsíce (roční období)
- dramatizujeme pohádku O dvanácti měsíčkách – připravíme si masky pro jednotlivé měsíce

Počasí

Pranostika na každý den:

- v literatuře vyhledáváme pranostiky, čteme je a uvažujeme o jejich smyslu

- tvoříme meteorologický kalendář přírody, do kterého každý den pomocí značek zaznamenáváme počasí (teplotu, srážky, vítr, oblačnost)
- porovnáváme pranostiky z kalendářů k jednotlivým dnům s aktuálním vývojem počasí

Hra na rosničky:

- čteme předpovědi počasí z periodik
- každodenně sledujeme předpověď počasí v TV a pak porovnáváme, jak bylo u nás

Voda

Vodní hrátky:

- besedujeme o vodě, jejích skupenstvích a o významu vody (s využitím obrázkového materiálu z dětských encyklopedií)
- podle své fantazie a na základě vlastních poznatků kreslíme koloběh vody v přírodě – využíváme koláže
- provádíme jednoduché pokusy (odpařování vody, srážení par, vlastnosti mrznoucí vody ...)

Chráníme si své životní prostředí

Den Země:

- sbíráme náměty, co a jak by se dalo zlepšit v našem životním prostředí – výsledky ankety zpracujeme a zveřejníme (ptáme s kamarádů, rodičů, sourozenců, sousedů ...)
- vytvoříme plakát ke Dni Země (popř. využijeme výsledků ankety)
- při vycházkách do okolí školy a bydliště pozorujeme čistotu a úpravu okolí, působení výfukových plynů na stromy ...
- pomáháme při úklidu svého bydliště, okolí družiny a školy
- besedujeme s ekologem o tom, jak můžeme pomoci živé i neživé přírodě
- celý rok třídíme odpad do kontejnerů (celoškolní projekt)

Co do přírody nepatří:

- besedujeme o tom, jak člověk škodí, nebo prospívá lesu
- odpovídáme v kvízu na téma „Co do lesa nepatří“
- při vycházce do přírody si všímáme všeho, čím ji poškozujeme (činností člověka)

Hrnečku vař!:

- při výletu do přírody poznáváme lesní plody a pátráme, které z nich jsou léčivé/jedovaté
- vyprávíme si o nebezpečí ohně ve volné přírodě
- v kotlíku připravíme čaj, buřtguláš apod.

Chraňme naše životní prostředí:

- při vycházce k rybníku, na pole, do lesa apod. sledujeme živočichy, rostliny, neživou přírodu, navrhujeme, jak chránit přírodní prostředí v našem nejbližším okolí

- kreslíme květiny, živočichy a v atlasech zvířat a rostlin vyhledáváme nejdůležitější údaje o nich, kreslíme mapu chráněných a ohrožených živočichů a rostlin

Obrázky z cest:

- shromažďujeme pohlednice z různých zemí světa a v atlasech vyhledáváme místa, odkud nám je někdo poslal
- k daným pohlednicím dokreslujeme typ krajiny, zvířata, rostliny, které v takové krajině můžeme najít, obrázky doplníme krátkým textem
- vyrobíme a vystavíme si náš vlastní Obrázkový atlas světa

Kniha přírody:

- tvoříme výrobky z přírodních materiálů (lisování, tisk, listová koláž, zvířátka z přírodnin ...)
- kompletujeme knihu o Zemi, stromech, zvěři – doplňujeme texty a obrázky
- připravím výstavu o Zemi a přírodě, pomocí ilustrací a výstřížků pro naše rodiče i spolužáky

Udělej si sám:

- lisujeme rostliny, které rostou na našich lukách, tvoříme z nich herbáře
- jednotlivé herbáře vystavujeme pro rodiče (o třídních schůzkách, na chodbách ...)

Cesta do pravěku:

- besedujeme nad staršími a novými obrázkovými encyklopediemi o zvířatech, porovnáváme rozdíly v zastoupení zvířecích druhů
- kreslíme, malujeme, modelujeme prehistorické zvíře podle své fantazie, uděláme výstavku našich výtvorů

5. Člověk a jeho zdraví

Poznáváme své tělo

Já a my:

- z encyklopedií si vypisujeme zajímavosti o lidském těle a jeho funkcích a pak s těmito informacemi seznamujeme ostatní (formou referátů)
- na arch balicího papíru obkreslujeme postavy jednoho z nás a do obrysu dokreslujeme nejdůležitější tělesné orgány
- soutěžíme v kvízu na téma „Mé tělo a jak ho znám“ – vyhlásíme vítěze kvízu
- zjišťujeme, kolik měříme a vážíme, míry a váhy zapisujeme a sledujeme, jak se měníme

Pečujeme o své zdraví, co nám prospívá/škodí

Naše tělo – kouzla pro zdraví:

- vyprávíme si o otužování a zdravém životní stylu
- zjišťujeme, jak správně relaxovat a odpočívat (odpočinek tělesný, psychický...)
- nakreslené a vystříhané papírové panáčky a panenky oblékáme podle ročních období

Čistota půl zdraví:

- kontrolujeme běžkou denní hygienu (čistotu rukou, kapesníky ...) čistotu oděvu a jeho vhodnost
- besedujeme o osobní hygieně a jejím významu
- vymýšlíme si „popletený příběh“ o posloupnosti jednotlivých úkonů osobní hygieny
- ujasňujeme si hygienické zásady při kašli, kýchání, použití WC, stolování...., upozorňujeme se vzájemně na prohřešky proti těmto zásadám
- dodržujeme základní hygienická pravidla (mytí rukou po použití WC a před jídlem ...)

Náš zdravý jídelníček:

- sestavujeme desatero zásad zdravé výživy
- kreslíme ovoce a zeleninu
- sestavujeme zdravý týdenní jídelníček a doplňujeme ho kreslenými i vystřiženými obrázky z časopisů a reklamních tiskovin
- v časopisech hledáme obrázky zdravých a méně zdravých potravin, s výsledky seznamujeme formou soutěže
- vystřihujeme obrázky různých jídel a třídíme je na zdravá a méně zdravá, případně tvoříme koláže či projekty
- soutěžíme ve smyslovém poznávání (čich, chuť, hmat) zeleniny, ovoce, koření a dalších potravin – didaktické hry

- besedujeme o přírodních i uměle připravených vitamínech
- těšíme se na ovocné odpoledne, připravujeme ovocné poháry (s pomocí rodičů nakoupíme ovoce a přichystáme ho v různých úpravách), budeme dbát také na zásady správného stolování a po svačině uklidíme kuchyňku
- připravujeme v kuchyňce rychlé a zdravé občerstvení pro návštěvu, využijeme potraviny, které máme rádi a které jsou navíc zdravé

Jídlo – všední součást dne:

- hrajeme si na rodiče a na příkladech běžných jídel připomínáme zásady správné výživy, které by děti měly dodržovat, zjišťujeme, které životně důležité látky tyto pokrmy obsahují
- tvoříme atlas jednotlivých potravin (nalepujeme obrázky, kreslíme a popisujeme)
- připravíme si svačinovou pomazánku, v kuchyňce uvaříme pudink
- při vycházce se cvičíme na drobných nákupech potravin
- mluvíme o denním stravovacím a pitném režimu
- připravujeme slavnostní stůl pro narozeninovou oslavu
- popovídáme si o různých „národních kuchyních“, půjčujeme si kuchařky s obrázky národních jídel a jednoduché pokrmy si zkusíme připravit ve školní kuchyňce

Poznáváme houby:

- poznáváme houby, které rostou v blízkém lese (pracujeme také s obrázky z atlasu hub)
- na vycházce si hrajeme na zálesáky a vaříme v kotlíku (např. pravou bramboračku)
- na vycházkách do přírody si ověřujeme své znalosti huba a zjišťujeme, jak nezaměnit jedlé za jedovaté
- modelujeme houby, vytváříme houby z různých materiálů (toaletní papír, krepový papír, papírmaršé...)
- apelujeme na dodržování zásad při sběru hub!

Chci být zdravý:

- čteme si o dětských nemocech a jejich léčení, zajímáme se o zdravotní prevenci
- vyprávíme si o režimu dne při léčení doma na lůžku
- povídáme si o tom, jak pečovat o své zdraví, jak zacházet s léky (při nesprávním užívání nám mohou uškodit), informujeme o expirační době léků
- učíme se ošetřovat jednoduché zranění, poskytovat první pomoc
- besedujeme, kdy a kde najdeme lékařskou pohotovost apod.

U lékaře:

- čteme a vyprávíme si o tom, jak předcházet úrazům, co se nám může stát při koupání, při jízdě na kole...
- vyprávíme si své zkušenosti z pobytu v nemocnici nebo u lékaře, vytváříme si správný názor na lékaře jako na pomocníka při udržování našeho zdraví
- besedujeme s lékařem, lékárníkem, zdravotní sestřičkou o jejich práci
- hrajeme si na lékaře a na pacienta, nebojíme se návštěvy ordinace

Příroda léčí:

- vyhledáváme léčivky v atlase rostlin, případně je i kreslíme a zjišťujeme jejich účinek
- sbíráme a sušíme nejznámější léčivky v našem okolí, vysvětlujeme si k čemu slouží
- z nasbíraných bylinek a šípků si vaříme čaj
- povídáme si o tom, jak se dříve léčilo (s užitím ukázek z knih)

Pečujeme o svůj vzhled:

- při každodenních tělovýchovných chvilkách procvičujeme své tělo
- soutěžíme ve znalostech základních hygienických návyků a dovednostech při péči o náš zevnějšek
- při péči o vzhled a čistotu nás zajímá, které jednoduché kosmetické přípravky můžeme doma používat
- řídíme se heslem méně znamená více (líčení, voňavky...)

Úsměv nám sluší:

- povídáme si o péči o náš chrup, účastníme se projektu „Zdravé zuby“ (viz Příloha ŠVP ZŠ – Projekt Zdravé zuby)
- procvičujeme si techniku řádného čištění zubů

Co nás může ohrozit:

- předvádíme, jak se máme chovat na ulici, v dopravních prostředcích apod. (abychom se vyhnuli úrazu)
- na modelových situacích zkusíme chování při snaze neznámého člověka navázat s námi kontakt, učíme se přivolat pomoc dospělého nebo policie
- besedujeme s příslušníkem policie o trestných činech vůči dětem, ptáme se, jak požádat dospělého o pomoc pro sebe nebo pro kamaráda v mimořádných situacích
- poznáváme jedovaté a nebezpečné rostliny

Už vím jak – den bez úrazu:

- ptáme se, co nám může uškodit (neznámá zvířata, lidé...)
- na výletě si uvědomujeme možná nebezpečí a zjišťujeme, jak jim předcházet
- vyprávíme, co se nám nebezpečného přihodilo, jak jsme situaci zvládli
- učíme se telefonovat – oznámíme úraz, přivoláme pomoc, „hovoříme“ s dětským krizovým centrem, linkou důvěry (vytváříme modelové situace)
- naučíme se jejich telefonní čísla zpaměti

Au! To bolí! Zachránci:

- kontrolujeme podle seznamu, co všechno má obsahovat příruční lékárníčka, která se nachází ve ŠD v kabinetě
- učíme se lékárníčku používat
- učíme se zásadám první pomoci
- přenášíme zraněného, poskytujeme první pomoc při zlomenině
- soutěžíme v dalších úkolech, které bychom měli zvládat při první pomoci

Chci být fit:

- besedujeme s odborníky o návykových látkách, s nimiž se můžeme setkat, odhadujeme další nebezpečí, která nás mohou ohrozit (injekční jehly, neznámé nápoje, bonbony, žvýkačky...)
- kreslíme návrhy plakátů proti kouření a užívání dalších návykových látek, vytváříme projekt

Chodíme ven

Pobyt venku:

- chodíme do přírody, na školní hřiště, na městské sportoviště...
- každý měsíc se naučíme novou hru
- pořádáme jednoduché soutěže s míčem či se švihadlem (hrajeme tzv. školku)
- po organizovaných závodivých a sportovních her relaxujeme (individuálně i ve skupinách)

Příroda – naše tělocvična:

- při vycházkách překonáváme přírodní překážky, pro naše hry využíváme přírodní prostředí
- prohlubujeme si znalosti o živé i neživé přírodě
- hrajeme hry propojující tělesnou zdatnost s rozvojem paměti a orientace v přírodě
- cvičíme uvolňovací cviky, v tělovýchovných chvilkách relaxujeme při hudbě
- při pobytu venku hrajeme pohybové hry, cvičíme, zpíváme

Zimní radovánky:

- při vycházkách do zimní přírody sledujeme stopy zvířat ve sněhu
- soutěžíme, kdo nejrychleji (nejdokonaleji) postaví sněhuláka, bodujeme
- závodíme v hodů sněhovou koulí na cíl, do dálky ...
- kreslíme do sněhu, do sněhové plochy vyšlapáváme jednoduché obrázky (individuálně i skupinově)

Míčové hry:

- seznamujeme se s pravidly míčových her a cvičíme se v jejich dodržování
- nacvičujeme vybíjenou i kopanou na hřišti i v tělocvičně
- trénujeme přihrávky, dribling, házíme na koš ...
- jednotlivá oddělení soutěží v míčové miniolympiádě
- hrajeme si na rozhodčí, pracujeme se stopkami, s pásmem
- víme co je to „fair play“, snažíme se být objektivní
- kreslíme sportovce, tiskneme diplomy, kreslíme plakáty se sportovní tematikou
- připravujeme se na školní a meziškolní turnaje (bude-li, pak na olympiádu)
- výsledky soutěží seznámíme rodiče či veřejnost prostřednictvím vývěsek, novin, vitrín, nástěnek ...

Organizační řád školního klubu

při ZŠ kpt. Jaroše Trutnov

1. Školní klub (dále jen ŠK) je zřízen Základní školou kpt. Jaroše, ul. Gorkého 38 v Trutnově. Umístěn je v budově školy, v přízemí. Kromě prostor určených pro ŠK využívá také po dohodě s vedením školy další prostory školy (např. tělocvičnu, internetovou učebnu, fitness, školní pozemek s altánem, kuchyňku, školní chatu Bažinu v Peci pod Sněžkou atd.
2. ŠK je určen pro žáky 4. – 9. tříd naší školy.
3. Provoz ŠK je od 7.30 hod. – 8.40 hod. a od 13.30 hod. – 17.00 hod., v pátek pouze do 15.00 hod.
4. Žák se запиše do ŠK na základě závazné přihlášky, vyplněné rodiči žáka. Přihláška musí obsahovat tyto údaje: osobní údaje dítěte, kontakt na rodiče, mimořádná upozornění ze strany rodičů, podpis zákonného zástupce. Podpisem přihlášky do ŠK rodiče souhlasí se samostatnými příchody a odchody žáků ze ŠK. Pracovníci klubu nejsou odpovědní za čas, kdy žák do ŠK přichází a kdy odchází. Toto si řídí žáci po dohodě s rodiči sami (s přihlédnutím k programu klubu).
5. Žáci jsou povinni po příchodu do klubu, čitelně svým jménem a příjmením zapsat svůj příchod do docházkového sešitu a odepsat se při odchodu z klubu.
6. V souladu s městskou vyhláškou činí poplatek za ŠK Kč 50,- měsíčně. Poplatek za školní rok se vybírá ve dvou splátkách: září – prosinec Kč 200,- a leden – červen Kč 300,- a to nejpozději do 30. září a 30. ledna. Poplatek bude hrazen v hotovosti.
7. Při zapsání žáka do ŠK v průběhu školního roku zaplatí rodiče adekvátní část poplatku a to nejpozději do 7 kalendářních dnů po nástupu žáka.
8. Žáci, kteří navštěvují pouze ranní klub (7.30 – 8.40 hod.), musí být rovněž do ŠK přihlášení a musí za ně být zaplacen měsíční poplatek.
9. Na začátku školního roku jsou žáci poučeni o BOZ a PO (o BOZ jsou žáci poučeni i v průběhu školního roku vždy konkrétně před jednotlivými činnostmi v ŠK). Dále jsou žáci poučeni o bezpečnosti a chování při přecházení a pobytu v prostorách školy, na vycházkách (přecházení přes silnici), v šatnách, WC. Žáka, který se přihlásí do ŠK

během školního roku, poučí pracovník klubu dodatečně. O každém poučení bude proveden zápis do třídní knihy, při dodatečném poučení bude zápis jmenovitě.

10. Funkce ŠK :
Školní klub slouží výchově, vzdělávání a odpočinku žáků. Svou funkci naplňuje činnostmi sportovními, odpočinkovými, zájmovými, rekreačními, relaxačními a přípravou na vyučování. Výchovnou činností ve školním klubu prolíná primární prevence sociálně patologických jevů – prevence drogové závislosti, šikany, agresivity. Žákům chce ŠK vyplnit jejich volný čas, který tráví mimo vyučování, pod odborným vedením pedagogických pracovníků.
11. Program ŠK – je určen vždy na týden dopředu. Žáci jsou o něm informováni na nástěnce u šaten nebo přímo v klubu. Programu ŠK je nutné přizpůsobit odchody a příchody žáků do ŠK. Kromě každodenních činností klubu, jako je práce na PC, stolní hry, výtvarné činnosti, odpočinek, relaxace, četba, sporty apod., mohou být do činnosti zařazeny různé výlety, víkendové pobyty, pobyty na horách, výpravy, sportovní klání apod.
Náklady na dopravu, vstupné apod. spojené s výlety, si hradí žáci sami. Tyto náklady nejsou hrazeny z poplatků za ŠK.
12. Vhodnost oblečení do ŠK a na činnosti s ním spojené volí žáci s rodiči. Za poškození oblečení při činnostech ve ŠK pracovníci klubu nezodpovídají (oblečení přizpůsobené aktuálnímu počasí a programu – nevhodné oblečení omezuje činnost žáků při hrách mimo budovu školy, při práci s barvou apod.).
13. Školní klub ve spolupráci se školní družinou, kromě pravidelné činnosti pořádá i mimořádné akce, kterými jsou karnevaly, oslava MDD, spolupráce s dětmi z jiných škol v Trutnově, akce motivované ročními obdobími - Vánoce, Velikonoce, Čarodějnice, Halloween. Starší žáci klubu se do těchto akcí mohou zapojit také jako spolupracovníci a organizátoři (8. a 9. třídy).
14. Za poškození, popř. ztrátu cenných věcí a hraček, které nesouvisí přímo s činností a které si žáci do ŠK přinesou, škola ani pracovníci klubu nenesou zodpovědnost.
15. Řád školního klubu je nedílnou součástí Vnitřního řádu školy.
16. Při opakovaném porušování Organizačního řádu ŠK může být žák vyloučen ze školního klubu, a to za těchto podmínek:

- zákonný zástupce byl 2 x upozorněn na porušení Organizačního řádu ŠK nebo Školního řádu a písemně vyzván k nápravě
- o vyloučení žáka ze ŠK rozhodne ředitel školy

17. Za hrubé porušení Organizačního řádu se považuje:
- vážné a opakované kázeňské přestupky
 - opakované ničení zařízení a vybavení klubu
 - nezapisování příchodů a odchodů do ŠK do docházkového sešitu
 - neuhrazení poplatku za ŠK
18. Každý rodič si může telefonicky ověřit s pedagog. dozorem, zda jeho dítě je, či není ve ŠK.

Trutnov 7. 6. 2007

Mgr. Jiří Paták – ředitel školy

Přihláška do školního klubu

(ZŠ kpt. Jaroše Trutnov)

Jméno a příjmení:.....

Třída:

Datum narození:.....

Zdr. pojišťovna:

Důležitá upozornění pro pracovníky klubu:

.....

Kontakt na rodiče:

domů:.....

do zaměstnání:

Svým podpisem stvrzuji, že jsem byl/a seznámen/a s Organizačním řádem ŠK.
S tímto řádem byl/a seznámen/a i můj syn/moje dcera.

Trutnov dne:

Podpis rodičů:.....

Přehled zájmových útvarů

ŠD poskytuje dětem možnost přihlásit se do zájmových kroužků, které pořádá v rámci celé školy:

- Sportovní kroužek
- Hra na kytaru
- Hra na flétnu
- Kuželky
- Keramika a řemesla
- Vlastivědný kroužek